

ปัญหาและข้อเสนอแนะการนำบริการทางการเงินที่ไม่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม
เข้าระบบภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับประเทศไทย

1. ปัญหาเกี่ยวกับการบริการทางการเงินที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ

ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่นๆ ได้แสดงบทบาทเป็นสื่อกลางในการรวบรวมเงินลงทุนและจัดสรรเงินลงทุนไปสู่ภาคธุรกิจที่เป็นการไหลผ่านของเงินทุนในลักษณะเป็นการเงินทางอ้อม (Indirect Finance) ไม่ใช่การรับจ่ายเงินลงทุนที่กระทำตรงไปที่การซื้อหุ้นหรือหลักทรัพย์ของบริษัทที่ต้องการลงทุนเป็นการเฉพาะ (Direct Finance)¹ ในจุดที่เป็นทางอ้อมนี้สถาบันการเงินจะค่อยๆ เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการจนแปรสภาพเป็นองค์การหรือหน่วยงานในระดับสถาบันที่มีความสำคัญของการส่งผ่านของเงินทุนในตลาดการเงินอย่างเห็นได้ชัดเจน ดังจะเห็นได้จากแผนภาพต่อไปนี้²

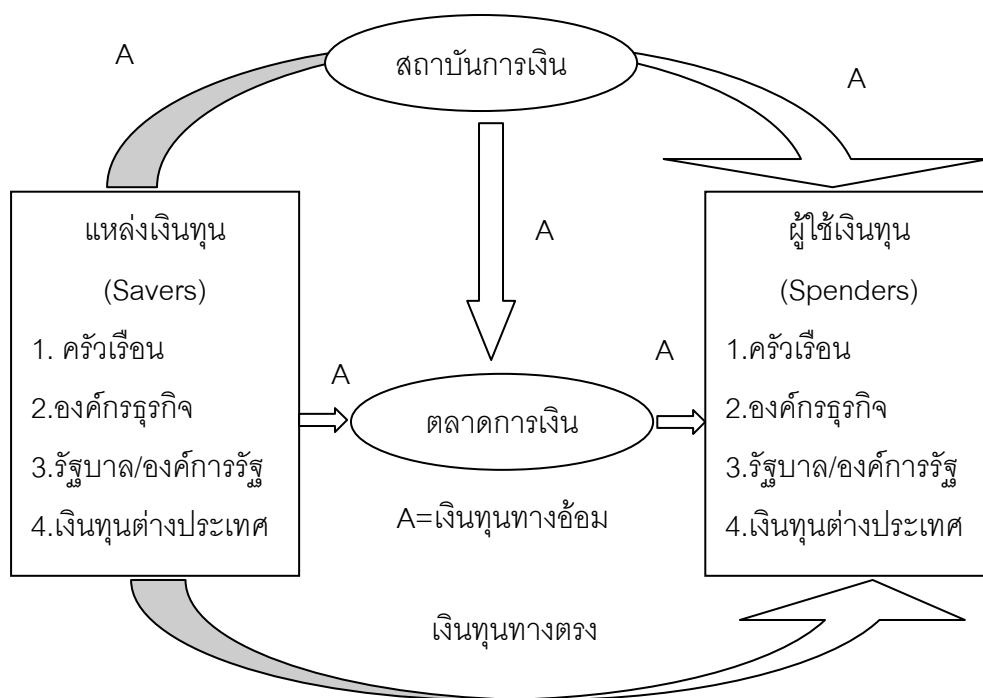
¹เกียรติศักดิ์ ว่องพานิช, “ธุรกรรม (เสียง) ...เสียงธนาคารพาณิชย์,” สรรพากรสาส์น 8 (สิงหาคม 2547): น.15.

²เพ็ญอ้าง, น.15.

ภาพประกอบที่ 8

แสดงการส่งผ่านของเงินทุน (Funds Flow Diagram)

และบทบาทของธนาคารพาณิชย์สถาบันการเงินในระบบเงินทุน

ที่มา เกียรติศักดิ์ ว่องพานิช, “ธุรกรรม (เสียง) ...เสียงธนาคารพาณิชย์,” สรรพากรสาส์น 8 (สิงหาคม 2547)

ด้วยเหตุที่สถาบันการเงินเป็นหน่วยกลางส่งผ่านเงินลงทุนไปสู่ผู้ใช้จ่ายเงินเพื่อนำไปจัดการอย่างเหมาะสมและบริหารให้เกิดผลประโยชน์ตอบแทนทางการเงินไม่ว่าจะเป็นไปในรูปของดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียมหรือประโยชน์อื่นใดอันเนื่องมาจากการนำเงินลงทุนของผู้ฝากไปใช้ พร้อมกับการจ่ายผลตอบแทนในรูปดอกเบี้ยแก่ผู้ฝากเงิน อันเป็นเจ้าของเงินทุนนั้นเพื่อการดังกล่าว การประกอบกิจการในลักษณะนี้จึงเป็นการบริการทางการเงินที่ขาดตัวกลางทางการเงินอย่างสถาบันการเงินไม่ได้โดยเด็ดขาด³

³เพ็งอ้าง, น.16.

อย่างไรก็ตาม จากการริเริ่มที่จะนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้าในประเทศไทย รัฐบาลเห็นว่าการจัดเก็บภาษีการบริโภคจากกิจการบางประเภท โดยเฉพาะจากกิจการของสถาบันการเงินไม่อาจจะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเนื่องจากความยุ่งยากในการกำหนดมูลค่าที่เกิดขึ้น ทั้งในเรื่องการคำนวณอัตราภาษี การไม่สามารถออกไปกำกับภาษีได้ เช่นเดียวกับกิจการอื่น ๆ จึงจัดให้เก็บภาษีธุรกิจเฉพาะซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับภาษีการค้าที่ยกเลิกไป เหตุที่ยังคงกำหนดให้กิจการดังกล่าวต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะเพราะในช่วงที่ประกาศใช้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม การบริการทางการเงินยังไม่เหมาะสมที่จะกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องเสีย ภาษีมูลค่าเพิ่ม ทั้งเป็นกิจการที่เคยเสียภาษีการค้าอยู่เดิมก็อำนวยความสะดวกให้รัฐได้นั่นเอง แต่กิจการบางอย่างแม้เกี่ยวเนื่องกับกิจการของสถาบันการเงินที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะโดยตรงแต่ ถูกบังคับให้ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มด้วย จะเห็นได้ว่าการกำหนดหลักการดังกล่าวให้กับกิจการของสถาบันการเงินนั้น คำนึงแต่รายได้ของรัฐเป็นหลัก แต่ไม่ได้คำนึงถึงสถานะความเจริญทางธุรกิจของกิจการสถาบันการเงินและผลประโยชน์ทั้งในส่วนของสถาบันการเงินเองและหรือประชาชน ผู้ใช้บริการทางการเงิน รวมทั้งหลักการตามทฤษฎีภาษีอากรที่ดี จึงทำให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย ดังนี้

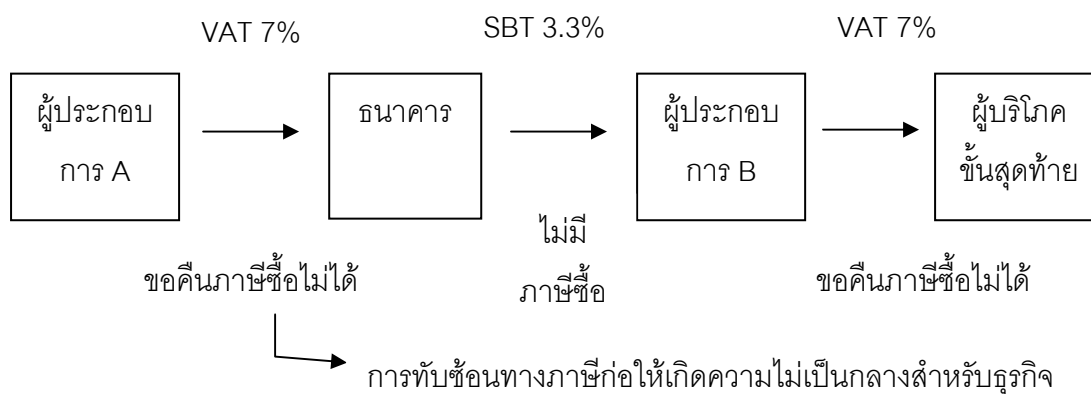
1.1 ปัญหาการระภาษีซ้ำซ้อนหรือความทับซ้อนของภาษี

การซ้ำซ้อนหรือการทับซ้อนของภาษี (Tax Cascading) เกิดขึ้นจากการที่กิจการได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มหรือไม่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม แม้ว่าการให้บริการทางการเงินจะอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ (SBT) แต่การอยู่นอกระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม ผู้ให้บริการทางการเงินจะไม่สามารถเรียกคืนภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งได้จ่ายไปในการจัดซื้อสินค้าและบริการเพื่อประโยชน์ในการให้บริการได้ ภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งไม่สามารถขอคืนได้นั้นจะฝังในราคาค่าบริการทางการเงินและเกิดความซ้ำซ้อนทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง⁴

⁴ John Foster, "Value Added Tax and Financial Services," เอกสารประกอบการประชุม Asia Tax Forum ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร (24 มิถุนายน 2549), p.6

ภาพประกอบที่ 9

การทับซ้อนของภาษีจากการประกอบกิจการบริการทางการเงิน

จากภาพประกอบอธิบายได้ว่า

- ธนาคารจัดซื้อสินค้าหรือการบริการซึ่งต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มจากผู้ประกอบการ A เพื่อนำมาใช้ในการให้บริการประกอบกิจการบริการทางการเงิน ผู้ประกอบการ A จะเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากธนาคาร ดังนั้น ธนาคารซึ่งได้จ่ายภาษีมูลค่าเพิ่มให้กับผู้ประกอบการ A จึงเป็นการจ่ายภาษีซื้อรวมในค่าสินค้าและบริการดังกล่าว ต้นทุนการประกอบกิจการบริการทางการเงินจึงมีภาระภาษีซื้อรวมอยู่ในราคาค่าบริการ

- เมื่อธนาคารมีการให้บริการทางการเงินซึ่งอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะแก่ผู้ประกอบการ B หากเป็นกรณีการบริการอื่นๆ ที่ไม่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ ธนาคารสามารถที่จะเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากค่าบริการนั้นๆ ได้ แต่ในกรณีนี้ การให้บริการทางการเงินเป็นการบริการซึ่งอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ ธนาคารไม่สามารถบวกภาษีขายในราคาค่าบริการแต่จะเรียกเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะจากยอดรายรับของดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียม ก่อนหักรายจ่าย เมื่อไม่มีภาษีขายธนาคารไม่สามารถไปขอเครดิตภาษีซื้อซึ่งเป็นต้นทุนการดำเนินการได้

- เมื่อผู้ประกอบการ B มีการขายสินค้าและให้บริการซึ่งอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มแก่ผู้บริโภค ผู้ประกอบการ B จะต้องเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากผู้บริโภค แต่ค่าใช้จ่ายอันเป็นต้นทุนในส่วนของการบริการทางการเงินจากธนาคารซึ่งไม่ได้ชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม

นั้น ทำให้ผู้ประกอบการ B ไม่สามารถขอคืนภาษีเฉพาะในส่วนของการรับบริการทางการเงินดังกล่าวได้

แม้ว่าภาษีธุรกิจเฉพาะจะมีลักษณะเช่นเดียวกับภาษีการค้าที่ถูกยกเลิกไปซึ่งภาษีการค้าเป็นภาษีชนิดที่เรียกว่าภาษีการขายทอดเดียว (Single stage sales tax)⁵ก็ตาม แต่การเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากค่าใช้จ่ายในการดำเนินการและการขายสินค้าหรือให้บริการขั้นสุดท้ายทำให้ภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งถูกเก็บจากกระบวนการผลิตในทอดแรกถูกถือเป็นฐานของภาษีในการเก็บภาษีจากกระบวนการขายสินค้าและให้บริการทอดถัดๆ ไป เกิดการบิดเบือนทางเศรษฐกิจในด้านค่าใช้จ่ายทางภาษีซึ่งถูกจัดเก็บจากมูลค่าที่เพิ่มขึ้นโดยธุรกิจในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการผลิตสินค้า ภาษีจะถูกสะสมโดยโครงสร้างที่สมบูรณ์แบบ ในหลักการบรรดาผู้ประกอบการจะบวกภาษีมูลค่าเพิ่มในสินค้าที่ขาย ก่อนการส่งมอบภาษีมูลค่าเพิ่มที่เก็บจากผู้ซื้อสินค้าหรือบริการส่งคลัง แต่ละผู้ประกอบการจะจ่ายเฉพาะส่วนภาษีที่เพิ่มขึ้น ธุรกิจที่ถูกจัดให้เป็นการบริการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มหรือไม่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเช่นการบริการทางการเงิน ก็จะไม่มีความเชื่อมโยงทางการกระทำทางเศรษฐกิจ สายโซ่ทางภาษีจะจบลงที่ยอดรวมของภาษีมูลค่าเพิ่มรวมในราคาสินค้าและบริการที่ผู้ซื้อสินค้าหรือใช้บริการได้ซื้อไป ความซ้ำซ้อนทางภาษีจึงทำให้เกิดต้นทุนการผลิตสินค้าหรือให้บริการสูงส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าและบริการสูงเกินควรตามไปด้วย⁶ ซึ่งจะได้กล่าวถึงในหัวข้อถัดไป

1.2 ปัญหาต้นทุนการบริการ

สืบเนื่องจากปัญหาความทับซ้อนทางภาษีจากการอยู่นอกระบบภาษีมูลค่าเพิ่มโดยการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะจึงทำให้ต้นทุนการบริการหรือค่าใช้จ่ายในการจัดการสูงกว่าที่ควรจะเป็น แม้ว่าโครงสร้างภาษีธุรกิจเฉพาะจะมีลักษณะเป็นภาษีทอดเดียวในระดับการผลิตหรือให้บริการก็ตาม แต่การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากสินค้าหรือการบริการซึ่งใช้เป็นปัจจัยการดำเนินการให้บริการได้ส่งผลให้ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ถูกจัดเก็บในขั้นตอนการจัดการขั้นแรก ๆ ถูกรวมเป็นต้นทุนของการบริการและถูกรวมเป็นฐานภาษีในการจัดเก็บภาษีในขั้นตอนการผลิตหรือให้บริการต่อไป

⁵ สมชัย ฤชุพันธุ์, ภาษีมูลค่าเพิ่ม, (สำนักพิมพ์กฎหมายธุรกิจ, 2532), น.37.

⁶ เพ็งอ่าง, น.37.

นอกจากภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่แฝงในค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ผู้ให้บริการทางการเงินยังมีภาระที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะรวมเป็นต้นทุนของการบริการซึ่งเก็บจากรายรับก่อนที่จะหักจากรายจ่ายอื่นๆ อีกด้วย ผู้รับบริการจึงต้องรับภาระเสียค่าตอบแทนจากการบริการในจำนวนที่สูงจากการพยายามเพิ่มอัตราดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมของผู้ให้บริการทางการเงินซึ่งหากไม่ใช่วิธีการเพิ่มค่าบริการดังกล่าว ผู้ให้บริการทางการเงินจะต้องแบกรับภาระต้นทุนจากภาษีที่สูงเกินควรนั่นเอง หากผู้รับบริการเป็นผู้นำการบริการทางการเงินนั้นไปเพื่อลงทุนในการขายสินค้าหรือให้บริการอื่นๆ ก็จะมีผลให้ราคาสินค้าหรือค่าบริการของผู้ประกอบการดังกล่าวต้องกำหนดราคาสูงเพื่อมุ่งหวังผลกำไรจำนวนมากไปด้วย โดยเฉพาะการขายสินค้าหรือให้บริการโดยผู้ประกอบการซึ่งมีหน้าที่ต้องเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากผู้บริโภคชั้นต่อไป ราคาสินค้าหรือค่าบริการถูกบวกภาษีมูลค่าเพิ่มในการขายสินค้าหรือให้บริการ ภาระในการแบกรับค่าสินค้าและบริการในราคาสูงรวมทั้งภาษีมูลค่าเพิ่มจะตกแก่ผู้บริโภคชั้นสุดท้าย กล่าวคือ ประชาชนทั่วไปต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการในราคาแพงเกินสมควร ดังนั้น เพื่อที่จะลดภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ หากผู้ให้บริการทางการเงินไม่เพิ่มมูลค่าการเรียกเก็บค่าบริการ ผู้ให้บริการทางการเงินจะต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งขอคืนไม่ได้ ปัญหานี้จึงส่งผลให้ตลาดการเงินมีประสิทธิภาพน้อยกว่าที่ควรจะเป็น⁷ เพราะระบบการเก็บภาษีจากดอกเบี้ยจะมีผลต่อโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยในตลาดการเงินของประเทศไทย

1.3 ปัญหาการบริหารการจัดเก็บภาษี

หลักการบริหารภาษีอากรที่ดีจะต้องมีความชัดเจนแน่นอน มีความสอดคล้องกับหลักความประหยัด (Economy) ในการจัดเก็บภาษี แต่การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการบริการทางการเงินโดยให้อยู่นอกระบบภาษีมูลค่าเพิ่มและจัดเก็บในระบบภาษีธุรกิจเฉพาะทำให้เกิดปัญหาการแยกแยะประเภทของกิจการและการกระทำระหว่างการกระทำซึ่งอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มและไม่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มหรือต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะนั่นเอง รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเกี่ยวกับการกำกับดูแลการจัดเก็บภาษีเหตุเพราะประเด็นขอบเขตและนิยามความหมายของการบริการทางการเงินเป็นสำคัญ⁸ เนื่องจากประมวลรัษฎากรมิได้กำหนดขอบเขตและนิยามของคำว่า “บริการทางการเงิน” อีกทั้ง ขอบเขตของกิจการของ

⁷ John Foster, *supra* note 4, p.6

⁸ *Ibid*, p.6

ผู้ประกอบการซึ่งอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กิจการการธนาคาร การประกอบธุรกิจเงินทุน ฯลฯ ปัจจุบันล้วนขยายขอบเขตการดำเนินกิจการและรูปแบบการให้บริการทางการเงินแก่ประชาชนอย่างกว้างขวางเป็นไปตามเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้ามิได้ดำเนินกิจกรรมเพียงการรับฝากหรือให้กู้ยืมเงินเท่านั้น

แม้ว่ากรมสรรพากรจะเคยมีหนังสือตอบข้อหารือ⁹ ในประเด็นปัญหาว่ารายรับจากค่าบริการทางการเงินประเภทใดต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการเสียภาษีสำหรับการกระทำบางประการไว้ก็ตาม แต่หนังสือตอบข้อหารือเป็นเพียงแนวทางปฏิบัติและความเห็นของฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐเท่านั้นมิได้มีผลบังคับใช้แก่บุคคลทั่วไปได้ตามกฎหมายหรือแม้แต่คำสั่งกรมสรรพากรที่ ป.130/2547¹⁰ ซึ่งวางแนวทางปฏิบัติในการตรวจและแนะนำผู้เสียภาษีที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิต สำหรับการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะกรณีการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตซึ่งตีความเกี่ยวกับลักษณะการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตว่าเป็นกิจการเฉพาะอย่างที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะหรือไม่ ซึ่งคำสั่งกรมสรรพากรฉบับนี้เพียงแต่ยกตัวอย่างลักษณะที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเภทไว้เท่านั้น

นอกจากนี้ การที่กิจการและธุรกรรมทางธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ซึ่งต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะถูกกำหนดให้อ้างอิงกับการกำหนดขอบเขตตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์

“ประมวลรัษฎากร มาตรา 91/2 ให้กรณีผู้ประกอบการดังต่อไปนี้ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ

(1) ธนาคารตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์หรือกฎหมายเฉพาะ”

บทบัญญัติข้างต้นมิได้ระบุเป็นการเฉพาะว่ากิจการประเภทใดของธนาคารบ้างที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ อีกทั้ง พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์และกฎหมายอื่นซึ่งอาศัยอำนาจของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว¹¹ ก็ได้แยกประเภทกิจการธนาคารให้เป็นหมวดหมู่ไว้เช่นกันว่า

⁹โปรดดูคำอธิบายในบทที่ 4 และหนังสือตอบข้อหารือกรมสรรพากรที่ กค.0802/19228 ลงวันที่ 19 ตุลาคม 2537

¹⁰โปรดดูภาคผนวก ข

¹¹เกียรติศักดิ์ ว่องพานิช, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 1, น.15.

มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 205 และกิจการอื่นที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนดเพิ่มเติม โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 9 ทวิแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวอีกส่วนหนึ่ง โดยสรุปแล้วประกอบด้วยธุรกรรมทางธุรกิจดังต่อไปนี้

ประเภทใดต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ ประเภทใดต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม การกำหนดขอบเขตในแบบกว้างของประมวลรัษฎากรมาตรา 91/2 จึงก่อให้เกิดปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมายจากการที่รัฐพยายามออกกฎหมายหลากหลายฉบับไม่ว่าจะเป็นพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง คำสั่งกรมสรรพากร อีกทั้ง เจ้าหน้าที่รัฐต้องคอยตรวจสอบ ให้ความเห็น อธิบายชี้แจง วินิจฉัย ตัดสินการปฏิบัติของภาคเอกชนเพื่อให้เกิดความถูกต้องตรงกันเพราะเหตุจากความซับซ้อนของกฎหมายดังกล่าว เป็นเหตุให้เพิ่มค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเกี่ยวกับการกำกับดูแลการจัดเก็บภาษีสำคัญ¹²

ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งมาจากกรณีผู้ให้บริการทางการเงินซึ่งประกอบกิจการทั้งที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มและกิจการซึ่งอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ประกอบการซึ่งมีธนาคารพาณิชย์ (Non-Bank) ¹³ นอกจากรัฐจะต้องพิจารณาความเกี่ยวพันของธุรกิจที่เอกชนกระทำอยู่ได้คาบเกี่ยวหรือเป็นไปในลักษณะกิจการเยี่ยงธนาคารพาณิชย์ซึ่งมีความผสมปนเปกันกับการประกอบธุรกิจอื่นๆ หรืออยู่ในสภาพที่ไม่ชัดเจนว่าเข้าข่ายเป็นธุรกรรมที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะหรือไม่อยู่ตลอดเวลาแล้ว¹⁴ กรมสรรพากรจะต้องเสีย

-
- 1) การรับฝากเงิน/การโอนเงิน
 - 2) การให้สินเชื่อ
 - 3) การเรียกเก็บเงินตามตราสาร เช่น ตั๋วเงิน, เช็ค, ตั๋วแลกเงิน, ดราฟต์ เป็นต้น
 - 4) การรับรองและการค้ำประกัน
 - 5) การลงทุนในหลักทรัพย์
 - 6) ธุรกิจต่างประเทศ เช่น การเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต การซื้อขายเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น

7) ธุรกิจอื่นๆ เช่น การให้เช่าตู้নির্য รับชำระค่าสาธารณูปโภค ค่าภาษีหรือค่าธรรมเนียมต่างๆ ให้แก่ส่วนราชการหรือองค์การต่างๆ เช็คของขวัญ บัตรเครดิตและระบบบัตรทางการเงินอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริการของธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น

¹²John Foster, *supra* note 4, น.6

¹³ธุรกิจกลุ่ม Non-bank หรือเรียกว่ากิจการเยี่ยงธนาคารพาณิชย์จะแตกต่างจากธนาคารพาณิชย์ซึ่งให้บริการทางการเงินต่างๆ ไปตรงที่ กลุ่ม Non-bank จะไม่มีหน้าที่รับฝากเงินตามกฎหมาย ดังนั้น จึงไม่มีการให้กู้ในลักษณะเบิกเงินเกินบัญชี อีกทั้ง การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจะต้องมีใบอนุญาตด้วย, อังโน เกียรติศักดิ์ ว่องพานิช, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 1*, น.19

¹⁴เพ็งอ้าว, น.18.

ค่าใช้จ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่ในการดำเนินการตรวจสอบการเปลี่ยนภาษีซื้อไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมหรือทั้งสองอย่างจากกิจการที่แตกต่างกันเพื่อที่จะกำหนดการคืนภาษี¹⁵

1.4 ปัญหาความไม่เป็นกลาง

ปัญหาของภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับการให้บริการทางการเงินในประเด็นเรื่องหลักความเป็นกลางนี้พิจารณาได้จาก เดิมที่ประเทศไทยยังคงใช้ระบบภาษีการค้าซึ่งมีปัญหาในด้านความบิดเบือนทางเศรษฐกิจกล่าวคือ โครงสร้างภาษีการค้าที่เป็นอยู่ขาดความเป็นกลาง (Neutrality) เพราะมีการจัดเก็บภาษีหลายอัตราทำให้เกิดการบิดเบือนทางเศรษฐกิจ จูงใจให้มีการบิดเบือนในการใช้ทรัพยากรทั้งในด้านการผลิตและการบริโภคเพื่อใช้ประโยชน์จากโครงสร้างภาษีที่ไม่เสมอภาค¹⁶

เมื่อมีการเปลี่ยนมาเป็นระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม แม้การให้บริการทางการเงินบางประเภทอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่การให้บริการทางการเงินส่วนใหญ่ยังคงอยู่ภายใต้โครงสร้างภาษีการค้าเดิมแต่ใช้ชื่อว่า “ภาษีธุรกิจเฉพาะ” โดยแบ่งการจัดเก็บในอัตราต่างๆ กันตามประเภทของการประกอบกิจการ กล่าวคือ กรณีกิจการธนาคาร, ธุรกิจเงินทุน, ธุรกิจหลักทรัพย์, ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์และการประกอบกิจการเยี่ยงธนาคารพาณิชย์จะถูกจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะในอัตราร้อยละ 3.0 (ยังไม่รวมภาษีท้องถิ่น) ส่วนกรณีกิจการรับประกันภัยและกิจการโรงรับจำนำจะถูกจัดเก็บในอัตราร้อยละ 2.5 (ยังไม่รวมภาษีท้องถิ่น) กิจการเหล่านี้โดยหลักจัดอยู่ในกลุ่มของคำนิยามทางกฎหมายของคำว่า “การบริการทางการเงิน”¹⁷ ดังนั้น การจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะแบบหลายอัตราดังกล่าวจากการประกอบกิจการลักษณะเดียวกันจึงเป็นการเลือกปฏิบัติ (Discrimination) โดยให้สิทธิพิเศษทางภาษีแก่การบริการทางการเงินอย่างใดอย่างหนึ่งแตกต่างจากการบริการทางการเงินอื่นเป็นการจูงใจให้มีการบิดเบือนในการใช้ทรัพยากรทั้งในด้านการผลิตและการบริโภคเพื่อใช้ซึ่งต่างจากระบบภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีความเป็นกลางเพราะใช้การจัดเก็บในอัตราเดียว¹⁸ คือร้อยละ 7 (รวมภาษีท้องถิ่น) ทั้งนี้ กรณีการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราศูนย์สำหรับสินค้าและบริการที่ส่งออก นักวิชาการบางท่านไม่ถือว่าภาษีมูลค่าเพิ่มอัตราศูนย์เป็นอัตราภาษี แต่

¹⁵ John Foster, *supra* note 4, น.7

¹⁶ สมชัย ฤชุพันธุ์, *อ้างแล้ว* เจริญธรรมที่ 5, น.37-38.

¹⁷ โปรดดูบทนิยามคำว่า “การบริการทางการเงิน” ซึ่งกล่าวไว้ในบทที่ 2 หัวข้อ 2.2

¹⁸ *เพ็งอ้าง*, น.41.

เห็นว่าเป็นกลไกในการปลดปล่อยภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม¹⁹ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีการส่งออกสินค้าและบริการนอกจากจะไม่ต้องชำระภาษีขายแล้วยังสามารถเครดิตภาษีซื้อได้อีกด้วยทำให้สินค้าส่งออกปราศจากภาระภาษีมูลค่าเพิ่มและสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้แต่กรณีการบริการทางการเงินจะไม่ได้รับสิทธิดังกล่าวเพราะอยู่นอกระบบภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งจะได้กล่าวในรายละเอียดถึงปัญหาการส่งออกบริการนี้ในหัวข้อต่อไป

1.5 ปัญหาการจ้างบริการบุคคลภายนอก (Outsourcing)

การจ้างบริการบุคคลภายนอก (outsourcing) คือการโอนหน้าที่ความรับผิดชอบและกิจกรรมบางอย่างในองค์กรที่ไม่ใช่ธุรกรรมหลักหรือความสามารถหลักขององค์กร ออกไปให้บริษัทข้างนอกที่มีความชำนาญด้านนั้นจัดการแทนตามขอบเขตความรับผิดชอบและระดับการให้บริการตามสัญญาที่ได้ตกลงกัน ผู้ให้บริการจะรับผิดชอบในการจัดการ บริหาร ทั้งเรื่องบุคลากร เครื่องมือ เครื่องใช้ เช่น คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ สถานที่และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือกระบวนการทำงานนั้นๆ ยกตัวอย่างเช่นถ้าบริษัทนั้นๆ มีความสามารถหลักๆ ในเรื่องการตลาด การวิจัย การคิดค้นผลิตภัณฑ์ ก็จะจ้างบริการงานบางอย่างที่ไม่ถนัดออกไปให้บริษัทอื่นทำ ไม่ว่าจะเป็นงานคอมพิวเตอร์ ทรัพยากรบุคคล เงินเดือน บัญชี ภาษี ฯลฯ แม้กระทั่งประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจได้มีการคาดการณ์ว่าภายในปี 2007 บริษัทประมาณ 85 เปอร์เซ็นต์ในอเมริกาจะต้องจ้างบริการงานบางแผนกออกไปให้บริษัทข้างนอกทำ²⁰ เพื่อประหยัดต้นทุนและเพื่อให้บริษัทของตัวเองพุ่งความสนใจทั้งหมดไปยังการทำงานในส่วนที่เป็นจุดแข็งขององค์กรแทนที่จะทำทุกอย่างด้วยตัวเอง นอกจากนี้ สถาบันฟอร์เรสเตอร์ (Forrester) ซึ่งเป็นสถาบันวิจัยชั้นนำอีกแห่งหนึ่งของโลกได้ ประเมินการว่าภายในปี 2008 ธุรกิจการจ้างบริการจะเติบโตขึ้นไปถึง 146,000 ล้านเหรียญสหรัฐต่อปี หรือกว่า 5 ล้านล้านบาท²¹

ในภาคบริการทางการเงิน งานด้านการเงินซึ่งถือเป็นเรื่องยุ่งยากโดยเฉพาะบริษัทขนาดใหญ่ที่ต้องมีการจ่ายเช็ครับเช็คเป็นจำนวนมาก อีกทั้ง บริษัทเหล่านี้ก็จะจ้างผลิตงานนี้

¹⁹ สุภาวดี ธีระพานิชและพูนพิลาส ลีละยูวะ, "ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม 2 อัตราสำหรับประเทศไทย," วารสารการเงินการคลัง 15, 48(2544): น. 59.

²⁰ วันชัย ดันติวิทยาพิทักษ์, "มีออาชีพ : Business Process Outsourcing ธุรกิจใหม่ในอนาคต, ที่มา < <http://www.sarakadee.com/> > , มีนาคม 2551

²¹ เฟื่องอ้าง.

ออกไปให้ที่อื่นทำ ธนาคารส่วนใหญ่ในต่างประเทศจะมีบริการด้านนี้ ลักษณะการทำงาน เช่น บริษัทผู้ว่าจ้างจะส่งข้อมูลให้ธนาคารเพื่อพิมพ์เช็คและกระจายเช็คให้เจ้าหน้าที่ตามเงื่อนไขและเวลาที่กำหนด แล้วก็ส่งรายงานกลับไปให้ผู้ว่าจ้าง ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีคือปัจจัยสำคัญที่ทำให้ธุรกิจการจ้างบริการบุคคลภายนอกได้รับความนิยมแพร่หลายและเติบโตในอัตราที่รวดเร็วมาก ประเทศที่เป็นผู้ให้บริการรายใหญ่ของโลก ได้แก่ จีน ฟิลิปปินส์ อินเดีย²²

ส่วนประเทศไทย การจ้างบริการหรือจ้างผลิตจากบุคคลภายนอกยังเป็นสิ่งใหม่และขาดความเข้าใจในระบบอย่างแท้จริง เพราะบริษัทส่วนใหญ่มักต้องการควบคุมขั้นตอนทุกอย่างเอง นอกจากนี้ยังเป็นเรื่องของค่านิยมที่ผู้บริหารส่วนใหญ่มองความเจริญเติบโตขององค์กรเพียงจำนวนพนักงานที่เพิ่มสูงขึ้นโดยมองข้ามความเชื่อมโยงเข้าในกระบวนการผลิตและให้บริการ อีกทั้งภาระต้นทุนทางภาษีที่แฝงอยู่

สืบเนื่องจากระบบภาษีธุรกิจเฉพาะซึ่งนำมาจากระบบภาษีการค้ามีปัญหาในด้านความบิดเบือนทางเศรษฐกิจกล่าวคือ โครงสร้างภาษีสูงใจให้มีการบิดเบือนในการจัดรูปองค์กรของหรือการรวมตัวทางธุรกิจ (Grouping) ให้เป็นไปในแนวดิ่ง (Vertical integration) แทนที่จะเป็นแนวนาน (horizontal integration)²³ ทั้งนี้เพราะการรวมตัวในแนวดิ่งเสียภาษีน้อยกว่า เนื่องจากมีการลดจำนวนครั้งของการขายสินค้าหรือให้บริการระหว่างผลิต การขยายตัวในแนวดิ่งนี้ไม่เป็นผลต่อโครงสร้างการผลิตเพราะไม่เอื้อต่อการชำนาญเฉพาะด้าน (specialization) ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ²⁴

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ประกอบการบริการทางการเงินซึ่งอยู่ในระบบภาษีธุรกิจเฉพาะจึงพยายามตั้งแผนกภายในหรือรวมกลุ่มทางธุรกิจในแนวดิ่งทั้งในรูปของบริษัทในเครือ, สาขาและกลุ่มบริษัท เพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่ายโดยเฉพาะต้นทุนทางภาษีที่แฝงอยู่ในกระบวนการประกอบกิจการซึ่งเป็นแนวความคิดที่บิดเบือนการจัดรูปองค์กรธุรกิจและไม่สนับสนุนการสร้างงานของผู้ชำนาญการเฉพาะด้าน ในขณะที่นานาประเทศต่างพยายามให้ความสำคัญต่อกระบวนการจ้างผลิตหรือจ้างบริการบุคคลภายนอกซึ่งเป็นการจัดรูปองค์กรธุรกิจในแนวนานอันเป็นการขจัดอุปสรรคในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างแท้จริง ดังจะเห็นได้จากการประชุม Asia Tax Forum ครั้ง

²² เฟิ่งอ๋าง.

²³ สมชัย ฤชุพันธุ์, อ๋างแล้ว เชิงอรรถที่ 5, น.37.

²⁴ เฟิ่งอ๋าง, น.38.

ที่ 3 ในประเทศไทย²⁵ ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ นายจอห์น ฟอสเตอร์ (John Foster)²⁶ ได้กล่าวถึงประเด็นการจ้างบริการบุคคลภายนอก (Outsourcing) กรณีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากการบริการทางการเงินโดยสรุปด้วยตารางประกอบ ดังนี้

²⁵ กระทรวงการคลังเป็นเจ้าภาพร่วมกับ International Tax and Investment Center (ITIC) และ Public Finance Institute of the Philippines Inc. (PFIP) จัดขึ้นระหว่างวันที่ 22-24 มิถุนายน 2549 ณ โรงแรมคอนราด กรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์เพื่อระดมความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับภาษีประเภทต่างๆ จากผู้เชี่ยวชาญทั้งจากภาครัฐ เอกชน และนักวิชาการจากประเทศต่างๆ ในเอเชีย 10 ประเทศ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญนำเสนอบทความและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาด้านการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตและภาษีมูลค่าเพิ่ม และความสัมพันธ์กับองค์การการค้าโลกที่เกี่ยวข้องกับภาษีทางอ้อม จะเป็นโอกาสดีที่ได้รับทราบข้อมูล และนำมาปรับใช้กับประเทศสมาชิก เพื่อกำหนดโครงสร้างภาษีและอัตราภาษีที่เหมาะสมของแต่ละประเทศ โดยเฉพาะไทยที่ต้องปรับปรุงโครงสร้างภาษีอีกหลายด้าน, ที่มา ข้อมูลข่าวจากเว็บไซต์สำนักเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง (<http://www.fpo.go.th/>)

²⁶ ดำรงตำแหน่งรองประธานกลุ่มบริษัท Citigroup และเป็นที่ปรึกษาการจัดเก็บภาษีสินค้าและบริการ (GST) แห่งเอเชียแปซิฟิก (<http://www.citigroup.com/>)

ตารางที่ 8

ผลกระทบของภาษีมูลค่าเพิ่มในกรณีการจ้างบริการบุคคลภายนอก

พิจารณาจากกรณีตัวอย่างในเรื่องการจ้าง โดยให้ค่าธรรมเนียมการจ้างรวม ดอกเบี้ยจากการจ้างหลักประกันต่อตัวกลางทางการเงินเท่ากับ \$50,000 และอัตรา ภาษีมูลค่าเพิ่มจัดเก็บในอัตราร้อยละ 10

	ภายนอก ²⁷	ภายใน ²⁸
ค่าธรรมเนียมการจ้างรวมบวกดอกเบี้ย	\$ 50,000	\$ 50,000
หัก		
ค่าธรรมเนียมนายหน้า (รวม VAT)	\$ 7,700	-
บริการดำเนินการ	\$ 2,200	-
เงินเดือนด้านที่ปรึกษาภายใน (ไม่มี VAT)	-	\$ 4,000
เงินเดือนด้านการดำเนินการและฝ่ายเทคโนโลยี	-	\$ 1,000
ข้อมูลภายใน		
รายจ่ายปกติภายใน (รวม VAT)	-	\$ 2,200
คงเหลือผลกำไร	\$ 40,100	\$ 42,800

ที่มา John Foster, Value Added Tax and Financial Services, เอกสารประกอบการประชุม Asia Tax Forum ครั้งที่ 3 (24 มิถุนายน 2549)

ตารางข้างต้น นายจอห์น ฟอสเตอร์ พยายามชี้ให้เห็นว่ากรณีผู้ประกอบการทางการเงินให้บริการรับจ้างอรรถประโยชน์ รายได้จากค่าธรรมเนียมและดอกเบี้ยที่ได้รับเมื่อต้องหักค่าใช้จ่ายต่างๆ แล้ว กรณีที่ผู้ให้บริการทางการเงินเลือกที่จะจ้างบริการไปยังบุคคลภายนอกทั้งใน ส่วนของการดำเนินการบางประเภทโดยเฉพาะซึ่งต้องใช้ความเชี่ยวชาญในการดำเนินการ,

²⁷ หมายถึง กระบวนการผลิตโดยการจ้างบริการบุคคลภายนอกซึ่งจ่ายเงินในรูปแบบของ ค่าจ้างบริการแก่ผู้รับจ้างผลิตหรือรับบริการ

²⁸ หมายถึง กระบวนการผลิตโดยการจ้างบุคคลภายในแผนกหรือองค์กรซึ่งจ่ายเงินใน รูปแบบเงินเดือนแก่ลูกจ้าง

นายหน้าหรือที่ปรึกษา แม้ว่าจะเป็นการช่วยให้ผู้ประกอบการลดภาระความยุ่งยากและเชื้องซ้ำในการปฏิบัติการซึ่งบุคลากรลูกจ้างอาจมีจำนวนหรือความสามารถที่ไม่เพียงพอเท่ากับบุคคลหรือองค์กรธุรกิจผู้เชี่ยวชาญซึ่งรับจ้างเฉพาะด้านก็ตาม ผลกำไรจากการให้บริการจากการรับจ้างของทรัพย์สินคงเหลือน้อยกว่ากรณีที่ผู้ให้บริการทางการเงินจ้างงานแผนกต่างๆ ภายในองค์กรหรือตั้งบริษัทในเครือเพื่อปฏิบัติการด้วยตนเอง เหตุเพราะผู้ให้บริการสามารถควบคุมอัตราเงินค่าจ้างของลูกจ้างและค่าใช้จ่ายอื่นๆ บางประการได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาคือ เมื่อเปรียบเทียบภาระค่าใช้จ่ายข้างต้นแล้ว หากการบริการทางการเงินซึ่งกรณีนี้คือการรับจ้างทรัพย์สินถูกตัดออกนอกกระบวนการหรือได้รับการยกเว้นจากภาษีมูลค่าเพิ่ม บรรดาค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานให้บริการรับจ้าง ผู้ให้บริการทางการเงินจะไม่มีสิทธิขอคืนภาษีเพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการให้บริการแต่อย่างใด เท่ากับว่า ผู้ให้บริการทางการเงินซึ่งเลือกการจ้างบริการจากบุคคลภายนอกนั้นจะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายมากกว่าการจ้างงานภายในองค์กร ด้วยเหตุนี้จึงทำให้บรรดาผู้ให้บริการทางการเงินพยายามเลี่ยงภาระภาษีที่แฝงในต้นทุนด้วยการรวมตัวกันในแนวดิ่งส่งผลให้บิดเบือนรูปแบบธุรกิจและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจดังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น

1.6 ปัญหาการส่งออก

ผลของการนำธุรกรรมบริการทางการเงินออกนอกกระบวนการภาษีมูลค่าเพิ่มและจัดเก็บในระบบภาษีธุรกิจเฉพาะส่งผลกระทบต่อปัญหาการส่งออกทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ

ผลกระทบในทางตรงเกิดจากการให้บริการอื่นๆ ที่มีการส่งผลของการบริการไปใช้ที่ต่างประเทศหรือผู้ส่งออกบริการนั้นได้รับสิทธิเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละศูนย์²⁹ ตัวอย่างเช่น

บริษัทให้บริการแปลและพากษ์เสียงภาษาไทยสำหรับรายการภาพยนตร์สารคดีที่ส่งมาจากต่างประเทศโดยบริษัทจะส่งบทแปลและเสียงพากษ์กลับไปยังบริษัทผู้ว่าจ้างในต่างประเทศเพื่อนำไปใส่ประกอบในรายการภาพยนตร์สารคดีที่ต่างประเทศ การให้บริการของบริษัทจึงเข้าลักษณะเป็นการให้บริการที่กระทำในราชอาณาจักรแก่ผู้รับบริการในต่างประเทศและได้ส่งผลของการให้บริการนั้นไปใช้ในต่างประเทศทั้งหมด บริษัทจึงได้รับสิทธิเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ

²⁹ กองบรรณาธิการ, “การเสียภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 0,” เอกสารภาษีอากร 24 (พฤศจิกายน 2547): น.23.

ศูนย์ ตามมาตรา 80/1(2) ประกอบกับข้อ 2(1) ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 105)³⁰

บริษัทไทยรับจ้างทำข้อมูลวิจัยกับผู้ว่าจ้างในสิงคโปร์ หากบริษัทในประเทศไทยได้ส่งผลการวิจัยข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในประเทศสิงคโปร์ โดยมิได้ใช้ผลการวิจัยทั้งหมดหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใดในราชอาณาจักรและบริษัทไทยได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขในประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 105) ย่อมได้รับสิทธิเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละศูนย์ ตามมาตรา 80/1(2)³¹

บริษัทให้บริการเป็นที่ปรึกษาทางธุรกิจแก่ลูกค้าในต่างประเทศ หากบริษัทได้ส่งผลการให้บริการนั้นไปใช้ในต่างประเทศทั้งหมด บริษัทย่อมได้รับสิทธิเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละศูนย์ ตามมาตรา 80/1(2) ประกอบกับประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 105)³²

แต่ในกรณีการให้บริการทางการเงินซึ่งอยู่นอกระบบภาษีมูลค่าเพิ่มแก่ผู้ใช้บริการในต่างประเทศหรือการส่งออกบริการทางการเงิน ผู้ประกอบการจะไม่ได้รับสิทธิในการเสียภาษีอัตราร้อยละศูนย์ นอกจากจะทำให้การส่งออกบริการทางการเงินมีภาระต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการยิ่งกว่าการให้บริการภายในประเทศเนื่องจากไม่สามารถขอคืนภาษีที่ซื้อได้แล้ว ยังเป็นการไม่ส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการให้บริการทางการเงินไปยังต่างประเทศซึ่งไม่สอดคล้องกับนโยบายที่รัฐพยายามจะให้ประเทศเป็นศูนย์กลางทางการเงิน ซึ่งจะกล่าวโดยสังเขปดังนี้

การเป็น “ศูนย์กลางทางการเงิน” หรือที่เรียกว่าศูนย์กลางการเงินระหว่างประเทศ (Offshore Banking Center or Offshore Financial Center) มีความหมายเดียวกันคือ³³ การเป็นแหล่งระดมและจัดสรรเงินทุนที่เป็นเงินตราสกุลต่างประเทศเป็นหลักโดยศูนย์นั้นอาจเป็นแหล่งปลอดจากภาษีและการควบคุมด้านปริวรรตเงินตราด้วย จึงเป็นที่รวมธุรกรรมทางการเงินระหว่าง

³⁰หนังสือตอบข้อหารือของกรมสรรพากรที่ กค 0706/พ./6060 ลงวันที่ 26 มิถุนายน 2546

³¹หนังสือตอบข้อหารือของกรมสรรพากรที่ กค 0811/พ./7440 ลงวันที่ 27 กรกฎาคม 2544

³²หนังสือตอบข้อหารือของกรมสรรพากรที่ กค 0811/พ./4014 ลงวันที่ 27 เมษายน 2544

³³วิชา สัมพันธ์ศรี, “ศูนย์กลางทางการเงินความฝันอันสูงสุดของไทย,” ดอกเบี๊ยะ 15 (กรกฎาคม 2540): น.70.

ประเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่ไม่ได้พำนักอยู่ในประเทศที่ศูนย์กลางทางการเงินตั้งอยู่

การเป็นศูนย์กลางการเงินระหว่างประเทศแบ่งออกได้ตามลักษณะธุรกิจ 3 ประเภท³⁴ ได้แก่ ศูนย์ระดมเงินทุน (Funding Center) เป็นศูนย์กลางการเงินซึ่งทำหน้าที่ระดมทุนมาจากต่างประเทศและจัดสรรให้ผู้ต้องการเงินทุนภายในประเทศ อาทิ การที่กลุ่มประเทศอาเซียนเป็นผู้กู้รายใหญ่ในตลาดดอลลาร์อาเซียนที่สิงคโปร์, รูปแบบที่สองคือ ศูนย์กลางการเงินเต็มรูปแบบหรือครบวงจร (Full Service Center) เป็นศูนย์กลางการเงินที่มีระดับการพัฒนาอยู่ในขั้นสูงสุด โดยจะทำหน้าที่ระดมเงินทุนจากแหล่งเงินทุนต่างๆ และจัดสรรเงินทุนกระจายไปยังแหล่งที่ต้องการเงินทุนทั่วโลก รวมถึงการให้บริการทางการเงินและการธนาคารระหว่างประเทศแก่ผู้ใช้บริการ ตัวอย่างเช่น ศูนย์กลางนิวยอร์กและลอนดอน ส่วนรูปแบบสุดท้ายคือศูนย์ลงบัญชี (Booking Center) เป็นศูนย์กลางทางการเงินที่เป็นเพียงศูนย์การผ่านบัญชีเพื่อการระดมทุนและจัดสรรทุนให้กับบุคคลที่มีถิ่นพำนักอยู่ในประเทศ ทั้งนี้ การที่มีการเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำมากจึงดึงดูดให้ผู้ลงทุนที่ต้องการหลีกเลี่ยงภาษีหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ในประเทศของตนหันมาลงบัญชีที่ศูนย์กลางนี้ เช่น หมู่เกาะเคย์แมนและบาฮามาส

เงื่อนไขของประเทศที่จะเป็นศูนย์กลางการเงินระดับนานาชาติมีหลายประการ³⁵ เช่น ต้องเป็นประเทศที่มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเมืองที่มั่นคงเพื่อให้วงการธุรกิจ การเงินและการคลังระดับโลกมั่นใจในเสถียรภาพของเศรษฐกิจมหภาค, ต้องมีระบบการเงินที่เสรี มีการควบคุมการดำเนินงานของสถาบันการเงินและโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยน้อยที่สุด (Minimum) หรือไม่มีเลย และประการสุดท้าย ต้องมีระบบโครงสร้างภาษีอากรที่มีความโปร่งใส เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อนสามารถจูงใจและดึงดูดการดำเนินงานทางด้านการเงินและการธนาคาร รวมทั้งกฎหมายและระเบียบปฏิบัติของสถาบันการเงินและการให้บริการทางการเงินจะต้องสอดคล้องกับกฎเกณฑ์และมาตรฐานของนานาชาติ

นโยบายที่จะให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการเงินเริ่มมีมาตั้งแต่สมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ³⁶ โดยมีความพยายามที่จะให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการเงินในแถบอินโดจีน สร้างเงินบาทให้เป็นสกุลเงินที่ใช้ได้ในตลาดไทย เขมร ลาว และญวน แต่จนแล้วจนเล่า ไม่เพียงแต่

³⁴ เฟื่องอ้าง, น.71.

³⁵ เฟื่องอ้าง, น.70.

³⁶ นิตยสารผู้จัดการ “กฎหมาย SIB : ความหวังเพื่อไทยเป็นศูนย์กลางทางการเงินในอินโดจีน” ตุลาคม 2534, ที่มา <<http://www.gotomanager.com/news/>>, มีนาคม 2551

การไม่สามารถก้าวไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางการเงินติดอันดับต้นๆ ของเอเชียได้ แม้แต่กลุ่มประเทศเล็ก ๆ ในแถบอินโดจีน ประเทศไทยก็ยังไม่สามารถจะพัฒนาก้าวไปสู่ความตั่งใจนั้นได้เช่นกัน

เมื่อพิจารณาความก้าวหน้าและการพัฒนาของประเทศใกล้เคียงอื่นๆ ประเทศสิงคโปร์ และฮ่องกงจัดว่าเป็นประเทศที่สร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจได้รวดเร็วมากจนกลายเป็น 1 ในศูนย์กลางทางการเงินที่สำคัญของโลก และยิ่งตอกย้ำประเทศไทยมากขึ้น เมื่อดูไป ประเทศสหรัฐอเมริกาสำหรับเอมิเรตส์ได้ก่อตั้ง Dubai International Financial Center (DIFC) ซึ่งเป็นหนึ่งในเขตเศรษฐกิจที่ถูกสร้างขึ้นโดยหวังให้ดูไบเป็นศูนย์กลางทางการเงินที่ทัดเทียมศูนย์กลางทางการเงินหลักๆ ของโลก และต้องการให้เงินของเศรษฐีอาหรับ คงอยู่ในภูมิภาค เพื่อช่วยส่งเสริมการลงทุนในแถบตะวันออกกลางได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งคาดว่า ดูไบมีศักยภาพที่จะเป็นศูนย์กลางทางการเงินที่ทัดเทียมกับฮ่องกง สิงคโปร์หรือลอนดอนและจะเป็นศูนย์กลางของการเงินของชาวอิสลามที่ใหญ่ที่สุดในโลกด้วย³⁷ แนวทางการพัฒนาการเป็นศูนย์กลางทางการเงินของดูไบจึงเป็นที่จับตามอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดการจัดตั้ง Dubai International Financial Center (DIFC) ซึ่งสถานที่ดังกล่าวถือเป็นอาณาจักรทางการเงินที่เสรีที่สุดในโลกเพราะธุรกรรมทางการเงินที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวจะไม่ต้องเสียภาษี ไม่มีระบบภาษีเข้ามาเกี่ยวข้อง อีกทั้ง คำกล่าวของนายทอง พิทยะ ซึ่งได้เคยกล่าวแสดงความคิดเห็นสมัยที่เคยดำรงตำแหน่งรักษารัฐมนตรีกว่าการกระทรวงการคลังไว้ว่า “ศูนย์กลางดังกล่าวจะถือเป็นแหล่งระดมทุนที่มีต้นทุนต่ำมาก ซึ่งในอนาคตทุกประเทศก็อาจหลีกเลี่ยงไม่พ้นให้บริการทางการเงินกับศูนย์บริการดังกล่าว”³⁸ ซึ่งให้เห็นว่า ปัจจุบันนานาประเทศต่างพยายามหาแหล่งเงินทุนที่จะก่อให้เกิดภาระทางภาษีต่ำโดยเฉพาะการปลอดจากภาษีซึ่งจะแผ่อยู่ในต้นทุนค่าใช้จ่ายในการลงทุน

ปัจจุบันหลายประเทศต่างให้ความสำคัญกับปัญหาการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มหรือภาษีสินค้าและบริการกับกรณีการบริการทางการเงินเพื่อพยายามลดต้นทุนค่าใช้จ่ายทั้งในส่วนของผู้ให้บริการทางการเงินและผู้ประกอบการอื่นๆ ไม่ว่าประเทศเหล่านั้นจะมุ่งให้ประเทศของตนก้าวสู่ความเป็นศูนย์กลางทางการเงินหรือไม่ มาตรการทางภาษีที่สอดคล้องกันประการหนึ่งคือ การนำบริการทางการเงินอยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มหรือบางประเทศใช้ชื่อว่าภาษีสินค้าและบริการ และ

³⁷วิโรไท สันติประภาพ, “ดูไบ..ไม่ไปไม่รู้(สึก),” กรุงเทพธุรกิจ (13 กุมภาพันธ์ 2551), ที่มา <<http://www.bangkokbiznews.com> />, มีนาคม 2551

³⁸“คลัง เตรียมศึกษารูปแบบศูนย์กลางทางการเงิน จากดูไบ,” (18 กันยายน 2549), ที่มา <<http://www.moneychannel.co.th> />, มีนาคม 2551

ให้บริการระหว่างประเทศหรือการส่งออกบริการถูกจัดเก็บภาษีในอัตราร้อยละศูนย์ ประเทศยุโรปและอีกหลายประเทศในกลุ่ม OECD ต่างใช้วิธีนำค่าบริการทางการเงินไว้ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มเช่นเดียวกับการขายสินค้าหรือให้บริการอื่นๆ โดยยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มให้กับค่าบริการทางการเงินที่เป็นการบริการหลักของสถาบันการเงินแต่จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากบริการที่มีการจัดเก็บค่าบริการอย่างชัดเจนและประการสำคัญคือให้จัดเก็บในอัตราร้อยละศูนย์หากส่งบริการออกไปต่างประเทศ³⁹ กรณีประเทศสิงคโปร์ซึ่งเป็นศูนย์กลางระดมเงินทุนระดับโลกก็มีมาตรการการจัดเก็บภาษีสินค้าและบริการจากการบริการต่างๆ ไปในอัตรา 7 เปอร์เซ็นต์ โดยยกเว้นภาษีสินค้าและบริการกับการบริการทางการเงินและให้ใช้อัตราศูนย์สำหรับการให้บริการระหว่างประเทศ⁴⁰, ประเทศเกาหลีใต้ซึ่งมีโครงการจะเป็นศูนย์กลางทางการเงินแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ⁴¹ ก็มีวิธีจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากการบริการต่างๆ ไปในอัตรา 10 เปอร์เซ็นต์ โดยยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มกับการบริการทางการเงินและให้ใช้อัตราศูนย์สำหรับการให้บริการในต่างประเทศเช่นเดียวกัน⁴² แม้แต่แนวทางพัฒนาระบบภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อนำมาใช้ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนานักวิชาการต่างเห็นด้วยที่จะให้สิทธิพิเศษใช้อัตราร้อยละศูนย์แก่การส่งออกบริการทางการเงินแม้ว่าการบริการทางการเงินภายในประเทศจะถูกยกเว้นจากภาษีมูลค่าเพิ่มก็ตาม⁴³

ในขณะที่ประเทศไทยมาตรการทางภาษีมูลค่าเพิ่มกับการบริการทางการเงินยังคงล่าหลังแม้แต่ในกลุ่มประเทศระดับภูมิภาคเอเชียด้วยกันดังเหตุผลที่กล่าวไว้ข้างต้นว่าการนำธุรกรรมบริการทางการเงินออกนอกกระบวนภาษีมูลค่าเพิ่มและจัดเก็บในระบบภาษีธุรกิจเฉพาะส่งผลให้บริการทางการเงินแก่ผู้ใช้บริการในต่างประเทศหรือการส่งออกบริการทางการเงิน

³⁹ สุมาลี สติชัยเจริญ, "การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกับภาคบริการด้านการเงิน: กรณีศึกษาของต่างประเทศ," วารสารการเงินการคลัง 19, 59(2549): น. 87.

⁴⁰ Inland Revenue Authority of Singapore, "GST General Guide for Traders," ข้อมูลจากเว็บไซต์ <<http://www.iras.gov.sg/irashome/default.aspx>>, พฤษภาคม 2551

⁴¹ Takayuki Urade, "The Northeast Asian Financial Hub Project in South Korea and the Conditions for an Asian Financial Center," ข้อมูลจากเว็บไซต์ <<http://www.ssrn.com/>>, พฤษภาคม 2551

⁴² National Tax Service, "VAT Administration in Korea," ข้อมูลจากเว็บไซต์ <<http://www.itdweb.org/>>, พฤษภาคม 2551

⁴³ Lee Burns, "Legal Framework for designing a vat law," ข้อมูลจากเว็บไซต์ <www.adb.org/Documents/Events/2005/15th-Tax-Conference/paper-burns.pdf>, p.14

ผู้ประกอบการจะไม่ได้รับสิทธิในการเสียภาษีอัตราร้อยละศูนย์เช่นเดียวกับมาตรการของประเทศอื่นๆ การแข่งขันทางการเงินกับต่างประเทศจึงเป็นไปได้ยาก

ปัญหาต่อการส่งออกในประการซึ่งเป็นผลกระทบทางอ้อมคือ ระบบภาษีธุรกิจเฉพาะกับการบริการทางการเงินไม่เอื้อต่อการส่งออกสินค้าหรือให้บริการอื่นๆ แม้ว่าภาระภาษีของผู้ส่งออกบริการอื่นๆ จะได้รับการบรรเทาด้วยการได้สิทธิเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในการส่งออกสินค้าหรือให้บริการระหว่างประเทศในอัตราร้อยละศูนย์แล้วก็ตามแต่ธุรกิจประกอบกิจการของภาคเอกชนส่วนใหญ่ล้วนแต่มีต้นทุนหลักในการประกอบการมาจากการรวบรวมเงินลงทุนและจัดสรรเงินลงทุนจากสถาบันการเงินซึ่งเป็นตัวกลางทางการเงินทั้งสิ้น

ผลคือสินค้าที่ส่งออกนอกประเทศยังมีภาระภาษีติดตัวสินค้า ทั้งนี้ เป็นเพราะการที่ผู้ส่งออกไม่เสียภาษีการค่านั้นเป็นเพียงการปลดปล่อยความซ้ำซ้อนของภาษีในช่วงสุดท้ายเท่านั้น ความซ้ำซ้อนในช่วงอื่นๆ ที่สะสมกันมาก่อนถึงช่วงสุดท้ายยังมีติดตัวสินค้าอยู่ มิได้เป็นการขจัดความซ้ำซ้อนออกไปโดยสิ้นเชิง ส่วนการคืนภาษีนั้นมีปัญหาในทางทฤษฎีมาก⁴⁴ เพราะการซ้ำซ้อนของภาษีทำให้ไม่สามารถคำนวณหามูลค่าของภาษีที่มีฝังอยู่ในตัวสินค้าได้ว่ามีจำนวนเท่าไรแน่นอน เมื่อคำนวณมูลค่าของภาษีไม่ได้ก็ไม่อาจจ่ายคืนค่าภาษีให้กับสินค้าที่จะส่งออกไปขายต่างประเทศได้อย่างถูกต้อง

2. แนวทางต่างๆ สำหรับประเทศไทยในการนำบริการทางการเงินเข้าระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม

ก่อนที่จะกล่าวถึงข้อเสนอแนะของวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อนี้จะได้นำเสนอให้เห็นถึงแนวทางต่างๆ สำหรับประเทศไทยในการนำบริการทางการเงินซึ่งอยู่ในระบบภาษีธุรกิจเฉพาะเข้าระบบภาษีมูลค่าเพิ่มว่าจะมีความเป็นไปได้และเหมาะสมที่จะนำมาใช้มากน้อยเพียงใด ดังนี้

2.1 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราทั่วไป

เนื่องจากรัฐเคยได้รับรายได้ทางภาษีส่วนหนึ่งจากการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับบริการทางการเงิน ดังนั้น เมื่อมีการยกเลิกการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะและนำธุรกรรมทางการเงินเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม การจะทำให้รัฐไม่ต้องสูญเสียรายได้จากที่เคยได้รับการจากจัดเก็บภาษี

⁴⁴ สมชัย ฤชุพันธุ์, อ้างแล้ว เชิงบรรณที่ 5, น.39.

ธุรกิจเฉพาะจึงต้องหาวิธีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราทั่วไปจากการบริการทางการเงินมาทดแทน

การแก้ไขกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามวิธีการนี้คือให้มีการยกเลิกภาษีธุรกิจเฉพาะที่ใช้ในปัจจุบันสำหรับกิจการสถาบันการเงิน และให้การบริการทางการเงินเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อเสียภาษีในอัตราทั่วไป ส่วนจะจัดเก็บอัตราภาษีในอัตราทั่วไปหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาถึงหลักความยืดหยุ่น (Elasticity) ซึ่งหมายถึง การเพิ่มอัตราภาษีต้องไม่ทำให้เกิดปฏิกิริยาต่อต้านจากผู้เสียภาษี อันเป็นผลให้รายได้จากภาษีนั่นลดลง⁴⁵ และหลักการยอมรับ (Acceptability) กล่าวคือจะต้องทำให้ผู้รับบริการซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้เสียภาษียอมรับการเสียภาษีที่เกิดการเปลี่ยนแปลง

การนำกิจการบริการทางการเงินซึ่งอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะมาอยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มและจัดเก็บในอัตราทั่วไป มี 2 แนวทางคือ

2.1.1 การเสียภาษีในอัตราปกติ

คือการกำหนดให้เสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราเดียวกันกับการขายสินค้าและให้บริการอื่นๆ คืออัตราร้อยละ 7 (รวมภาษีท้องถิ่น) หลักการคำนวณในการเสียภาษีอาจใช้วิธีการคำนวณเสียภาษีมูลค่าเพิ่มจากส่วนต่างของราคาขายของรูปพรรณรวมค่ากำหนดหักด้วยราคารับซื้อคืนของรูปพรรณของธุรกิจค้าทองคำมาเทียบเคียงใช้ปฏิบัติ กล่าวคือ การนำส่วนต่างของดอกเบี้ยรับหักดอกเบี้ยเงินฝากคูณด้วยอัตราภาษีซึ่งผลการคำนวณส่วนต่างดอกเบี้ยโดยทั่วไป (กำไรเบื้องต้น) เฉลี่ยอยู่ที่ 3-5 เปอร์เซ็นต์⁴⁶ ภาระภาษีที่ต้องเสียจะน้อยกว่าหรืออาจใกล้เคียงกับภาษีธุรกิจเฉพาะ แต่ทั้งนี้ สถาบันการเงินก็จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีมูลค่าเพิ่มมากกว่าเดิมและต้นทุนในกิจการก็จะต้องเสียภาษีซ้ำซ้อนกันอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม แนวทางนี้ยังคงมีปัญหาในเรื่องการกำหนดส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยซึ่งมีความผันผวนมากกว่ากรณีธุรกิจค้าทองคำ กล่าวคือ การดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินจัดอยู่ในประเภทของการค้าและบริการโดยมีลักษณะพิเศษต่างจากการดำเนินธุรกิจอื่นๆ กล่าวคือ ธนาคารต้องให้ความคุ้มครองผู้ฝากเงินกับธนาคารและเจ้าหน้าที่อื่นๆ ให้ได้รับ

⁴⁵ Duverger (M.) Finances publiques, อ้างถึงใน ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล, คำอธิบายทฤษฎีและหลักกฎหมายภาษีอากร, (บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2547), น.58

⁴⁶ ข้อมูลจากเว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทย <<http://www.bot.or.th/>>, ธันวาคม 2550

เงินคืนตามกำหนดระยะเวลาที่ตกลงกัน อีกทั้งต้องหารายได้เพียงพอที่จะจ่ายดอกเบี้ยแก่ผู้ฝากเงิน และเจ้าหนี้อื่นรวมถึงการมีกำไรที่เหมาะสมเพื่อจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้น บริการทางการเงินของ ธนาคารพาณิชย์ในรูปสินเชื่อจึงมีความแตกต่างจากการขายสินค้าทั่วไป กล่าวคือสินค้าทั่วไป เมื่อขายให้ผู้ซื้อไปแล้วจะตกเป็นกรรมสิทธิ์แก่ผู้ซื้อเมื่อมีการชำระเงินเสร็จเรียบร้อยและในกรณีการ ซื้อขายในระบบเครดิตถ้าผู้ซื้อไม่ชำระหนี้สินค้าผู้ขายมีสิทธิยึดคืนสินค้ากลับคืนมาได้แต่มูลค่าของ สินค้านั้นอาจจะลดลงไปตามการเสื่อมสภาพหรือการเสื่อมราคาของทรัพย์สินซึ่งเมื่อธนาคารได้ ขายบริการคือ เมื่อธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อแก่ลูกค้าไปแล้ว ธนาคารพาณิชย์จะต้องได้เงินต้น กลับคืนมาครบพร้อมด้วยผลประโยชน์ (ดอกเบี้ย) ตามข้อตกลงหรือตามสัญญาโดยมีจุดมุ่งหมาย ที่จะต้องไม่ให้เกิดการสูญเสียหรือสูญเสียอย่างน้อยที่สุด

ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยซึ่งเป็นผลตอบแทนของเงินทุนสำหรับช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งและ เป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงสภาพเศรษฐกิจ สภาพะการทางการเงินและความมีเสถียรภาพของระบบ การเงินของผู้ประกอบการและประเทศในขณะนั้นจึงมีการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยรับจากการ ให้กู้และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากปรับตัวขึ้นลงตามสภาวะการณ์ของเศรษฐกิจอยู่ตลอดเวลาแต่ทั้งนี้ ยังอยู่ภายใต้เครื่องมือที่สำคัญในการสร้างกลไกอัตราดอกเบี้ยในระบบเงินคือ เพดานอัตรา ดอกเบี้ย⁴⁷ ที่ถูกกำหนดขึ้นจากภาครัฐบาลเพื่อสร้างกติกาในการบริหารงานของแต่ละสถาบัน การเงินไม่ให้มีการแข่งขันในด้านอัตราดอกเบี้ยจนมากเกินไป

การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยในแต่ละช่วงเวลาเพียงพออยู่ภายใต้ของเพดานดอกเบี้ย ตามที่ภาครัฐกำหนดแม้จะควบคุมการวางนโยบายการเงินของแต่ละสถาบันการเงินไว้ได้แต่ใน ด้านของการวางระบบนโยบายการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ไม่เพียงแต่ประเทศไทยที่ประสบปัญหา การคำนวณส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยหรือฐานภาษีจากดอกเบี้ยที่แน่นอนในการคำนวณหามูลค่าที่

⁴⁷ เพดานอัตราดอกเบี้ย หมายถึง อัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินอาจสามารถ เรียกเก็บหรือจ่ายแก่ผู้ฝากเงินได้โดยหน่วยงานรัฐบาลที่มีหน้าที่กำกับและควบคุมสถาบันการเงิน ต่างๆ จะเป็นผู้ออกประกาศเพื่อบังคับใช้ ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงใน ลักษณะเพิ่มขึ้นมากเกินไปเพราะสถาบันการเงินขนาดใหญ่ย่อมมีความสามารถในการ บริหารงาน เสาะหาแหล่งเงินทุนที่ดีได้ง่ายกว่าสถาบันการเงินขนาดเล็ก ดังนั้น เพดานอัตรา ดอกเบี้ยจะช่วยให้สถาบันการเงินต่างๆ มีศักยภาพในการแข่งขันเท่าเทียมกัน การกำหนดอัตรา ดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ใช้อัตราดอกเบี้ยคงที่และในด้านเงินให้กู้ยืม ธนาคาร พาณิชย์จะขอสงวนสิทธิ์ที่จะปรับอัตราดอกเบี้ยขึ้นลงตามภาวะตลาดเพื่อป้องกันการถ่อถอนคืน เพื่อกู้ใหม่

เพิ่มขึ้นเพื่อใช้คำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราปกติทั่วไป ประเทศต่างๆ ทั่วโลกที่ใช้ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มต่างประสบปัญหานี้ด้วยกันทั้งสิ้นจึงยังไม่มีประเทศใดที่ใช้ระบบการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มด้วยวิธีการเครดิตภาษีสามารถจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากการบริการทางการเงินในอัตราทั่วไปได้จนกระทั่งบัดนี้⁴⁸

2.1.2 การเสียภาษีโดยลดอัตราภาษี

ปัญหาความยากในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในแต่ละครั้งที่ทำธุรกรรมของการบริการทางการเงินที่มีค่าบริการรวมอยู่ในอัตราแลกเปลี่ยนหรืออัตราดอกเบี้ยทำให้ไม่สามารถคำนวณหามูลค่าเพิ่มที่แท้จริงเพื่อจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มตามวิธีดังข้อ 2.1.1 ได้ การเสียภาษีโดยการลดอัตราภาษีดังเช่นวิธีที่ประมวลรัษฎากรเคยนำมาใช้กับกิจการขนาดย่อมจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะพิจารณาว่าสามารถนำมาใช้ได้หรือไม่ กล่าวคือ การนำวิธีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา 80/2 ซึ่งให้คำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 2.5 สำหรับการขายสินค้าหรือให้บริการในราชอาณาจักรของผู้ประกอบการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มแบบไม่เต็มรูป⁴⁹ กล่าวคือ เสียภาษีมูลค่าเพิ่มจากยอดรายรับก่อนหักรายจ่าย ซึ่งเป็นการกำหนดอัตราภาษีที่ลดต่ำกว่าการจัดเก็บอัตราภาษีในกรณีทั่วไป โดยอัตราภาษีที่คาดว่าจะเหมาะสมในการจัดเก็บกรณีนี้คือ อัตราร้อยละ 3 (ยังไม่รวมภาษีท้องถิ่น) ซึ่งเท่ากับอัตราการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะที่มีอยู่เดิม เมื่อคำนวณฐานภาษีจากยอดรายรับก่อนหักรายจ่ายจะไม่ทำให้รัฐสูญเสียรายได้ลดลงไปเกินสมควร และลดความยุ่งยากในการคำนวณภาษีอีกด้วยและยังสอดคล้องต่อหลักการทั่วไปของกฎหมายภาษีอากรซึ่งจะต้องมีความยืดหยุ่น (Elasticity) กล่าวคือ อัตราภาษีต้องไม่ทำให้เกิดปฏิกิริยาต่อต้านจากผู้เสียภาษี อันเป็นผลให้รายได้จากภาษีนั่นลดลง⁵⁰

อย่างไรก็ตาม วิธีกรณีนี้อาจจะขจัดปัญหาการคำนวณหามูลค่าเพิ่มที่แท้จริงในการทำธุรกรรมบริการทางการเงินได้ก็ตาม แต่เป็นวิธีที่ยังเป็นปัญหาต่อการทำเสียภาษีซื้อเนื่องจากเป็นวิธีการจัดเก็บที่คล้ายคลึงกับการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะเพราะเก็บภาษีจากฐานรายรับก่อนหักรายจ่ายและเมื่อพิจารณากิจการที่ได้รับสิทธิในการเสียภาษีตามมาตรา 80/2 เดิม จะเห็นได้ว่า

⁴⁸ประเทศอิสราเอลใช้วิธีการบวกโดยการบวกเพิ่มค่าจ้างและกำไรซึ่งจัดเก็บบนฐานบัญชีแทนวิธีการเครดิตซึ่งคำนวณจากการหักภาษีซื้อออกจากภาษีขาย (โปรดดูเพิ่มเติมในบทที่ 2)

⁴⁹ไพจิตร โรจนวานิช, ชุมพร เสนไสยและสาโรช ทองประคำ, ภาษีสรรพากร, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด, 2549) น.4-112

⁵⁰Duverger (M.) *Finances publiques*, *supra note 40*, น.58

กิจการดังกล่าวไม่ได้รับสิทธิในการขอคืนภาษีซื้อ⁵¹ อีกทั้งในทางทฤษฎี ภาษีมูลค่าเพิ่มโดยทั่วไปจะมีความเป็นกลางเพราะการใช้อัตราเดียวในการจัดเก็บภาษี⁵² การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกับการบริการทางการเงินโดยแนวทางนี้จึงไม่เหมาะสมแก่การนำมาใช้

ทั้ง 2 วิธีการที่กล่าวมาข้างต้นแม้จะช่วยรักษาไว้ซึ่งรายได้การจัดเก็บภาษีของรัฐจากธุรกรรมบริการทางการเงิน โดยเฉพาะวิธีการแรกซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักการเสียภาษีในเรื่องการจัดความซ้ำซ้อนอย่างเต็มรูปแบบ ลดภาระค่าใช้จ่ายทางภาษีของผู้ประกอบการในส่วนเดิมที่ไม่สามารถขอคืนภาษีซื้อคืนได้และแก้ไขปัญหาความเป็นกลางทางภาษี แต่ยังคงมีปัญหาในด้านการบริหารการจัดเก็บและนโยบายของรัฐทางด้านการเงิน

อย่างไรก็ตาม หลักการวิธีกระแสเงิน (Cash Flow) ซึ่งมีการนำเสนอต่อคณะกรรมการสหภาพยุโรป ตามที่ได้กล่าวไว้พอสังเขปในบทที่ 2 มีผู้วิจัย⁵³ว่าเป็นวิธีการที่น่าสนใจในการนำมาใช้เพื่อจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มแบบเต็มอัตราสำหรับการบริการทางการเงินแต่เนื่องจากขณะนี้ นักวิชาการยังไม่สามารถคำนวณหาต้นทุนในการบริหารการจัดเก็บและเสียภาษีภายใต้กฎเกณฑ์นี้ได้อย่างชัดเจน จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษาค้นคว้าแนวทางการนำมาใช้ต่อไป

2.2 วิธีการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

เนื่องจากประเทศต่างๆ ซึ่งใช้ภาษีมูลค่าเพิ่มในระบบการเครดิตภาษียังคงประสบปัญหาการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราทั่วไปจากการบริการทางการเงินและเพื่อส่งเสริมธุรกิจประเภทนี้ให้มีภาระต้นทุนต่ำโดยรัฐไม่คำนึงถึงรายได้จากการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากการบริการดังกล่าวเพราะเห็นความสำคัญของธุรกิจการให้บริการทางการเงินต่อการประกอบกิจการขายสินค้าและบริการอื่นๆ ซึ่งต่างต้องพึ่งพาแหล่งเงินทุนจากสถาบันการเงินซึ่งเป็นผู้ประกอบการหลักในการให้บริการทางการเงิน หลายๆประเทศ อีกทั้ง เพื่อให้การบริการทางการเงินอยู่ในระบบภาษีที่มีประสิทธิภาพ การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการบริการทางการเงินจึงเป็นแนวทางที่ใช้กัน

⁵¹ปัจจุบันการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 2.5 จากยอดรายรับตามมาตรา 80/2 ถูกยกเลิกตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2542 เป็นต้นไป ตามพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ 353) พ.ศ. 2542 และเป็นการยกเลิกตลอดไป

⁵²สมชัย ฤชุพันธุ์, อ่างแล้ว เจริญรทที่ 5, น.41 และ สุภาวดี ถิระพานิชและพูนพิลาส ลีละยูวะ, อ่างแล้ว เจริญรทที่ 19, น. 59.

⁵³สุมาลี สถิตชัยเจริญ, อ่างแล้ว เจริญรทที่ 39, น. 91.

แพร่หลายในกลุ่มประเทศ OECD สหภาพยุโรปและอีกหลากหลายประเทศในเอเชีย แอฟริกาได้ไม่ว่าจะยกเว้นแบบเต็มรูปแบบหรือลดการยกเว้น รวมทั้งประเทศนิวซีแลนด์ซึ่งเดิมก่อนมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับแก้ไขเพิ่มเติมในวันที่ 1 มกราคม 2005 ประเทศนิวซีแลนด์ได้เลือกใช้ระบบการยกเว้นภาษีสินค้าและบริการสำหรับการบริการทางการเงินอย่างเต็มรูปแบบมาตั้งแต่ประเทศได้นำระบบภาษีสินค้าและบริการมาใช้เป็นครั้งแรกในปี 1985 การได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มจากการบริการทางการเงินจึงเป็นสิ่งที่ประชาชนในประเทศนิวซีแลนด์ค่อนข้างยอมรับในระบบภาษีพร้อมๆ กับการเริ่มต้นการใช้บังคับกฎหมาย

สำหรับประเทศไทย การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มแบบเต็มรูปแบบเช่นประเทศอื่นๆ ส่วนใหญ่ มีผู้ให้ความเห็นว่าการเลือกใช้รูปแบบดังกล่าวจะไม่สามารถอธิบายต่อสาธารณชนได้ว่าเหตุใดธุรกรรมในลักษณะดังกล่าวไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม⁵⁴ ซึ่งอาจหมายถึงการสูญเสียรายได้ของรัฐบาลจากการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะและกิจการอื่นๆ ที่ยังคงอยู่ในระบบภาษีธุรกิจเฉพาะ อีกทั้ง การเปลี่ยนแปลงนี้ก็มีได้แก้ไขปัญหาคอขวดทางภาษีให้หมดไปอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มในกรณีให้บริการระหว่างผู้ประกอบการจดทะเบียนซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการยกเว้นภาษีในการผลิตขั้นตอนที่สอง โดยหลักการจำนวนภาษีจากการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในวิธีเครดิตกรณีมีการยกเว้นภาษีในการผลิตขั้นตอนที่สองจะสูงกว่ากรณีที่ไม่มีมีการยกเว้นภาษีและไม่มีอัตราศูนย์และกรณีที่มีการยกเว้นภาษีในขั้นตอนที่แรก⁵⁵ เนื่องจากผู้ผลิตในขั้นตอนที่สอง ไม่สามารถขอคืนภาษีซื้อได้ ทำให้ภาระภาษีทั้งหมดถูกบวกเพิ่มขึ้นและทำให้เกิดการทับซ้อน (Cascading effect)

ผลกระทบ

ในด้านของรัฐ การให้การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มอาจจะไม่สามารถอธิบายต่อสาธารณชนได้ว่าเหตุใดธุรกรรมในลักษณะดังกล่าวไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มดังเช่นที่มีผู้ให้ความเห็นไว้⁵⁶ ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าเดิมที่ประเทศนิวซีแลนด์ใช้วิธีการยกเว้นภาษีสินค้าและบริการสำหรับบริการทางการเงินเพราะเหตุที่รัฐพยายามสนับสนุนธุรกรรมด้านนี้และเหตุผลที่ไม่สามารถคำนวณการจัดเก็บภาษีแบบเต็มอัตราได้อย่างชัดเจน จึงยกเว้นการจัดเก็บภาษีสำหรับการบริการ

⁵⁴ เพิ่งอ้าง, น. 89.

⁵⁵ จุฑาทอง จารุมิลินท, “ความรู้พื้นฐานของภาษีมูลค่าเพิ่ม,” สรรพากรสาส์น 7 (กรกฎาคม 2547): น. 93.

⁵⁶ สุมาลี สถิตชัยเจริญ, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 39, น. 89..

ทางการเงินแม้จะทำให้รัฐไม่มีรายได้จากการเก็บภาษีดังเช่นการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะของไทยก็ตาม

ในด้านของผู้ให้บริการ การได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มและไม่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะย่อมเกิดผลดีในด้านลดต้นทุนจำนวนหนึ่งของผู้ประกอบการอย่างแน่นอน แต่ในโดยหลักการทางภาษีแล้วถ้ากิจการเสนอที่จะเสียภาษีมูลค่าเพิ่มซื้อค่าบริการซึ่งได้รับยกเว้น กิจการดังกล่าวจะไม่สามารถขอคืนภาษีที่แฝงอยู่ได้ ด้วยเหตุนี้เมื่อธุรกิจการขายสินค้าซึ่งต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มได้ใช้บริการทางการเงิน ราคาของสินค้ารวมจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มบวกไปในต้นทุนของการบริการทางการเงินด้วย ในกรณีนี้จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ต้องจ่ายจะถูกคำนวณในราคาซึ่งรวมภาษี ทำให้เกิดภาษีซ้อนซึ่งขัดกับหลักการของภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งจะเก็บเฉพาะในส่วนที่เพิ่มขึ้นแต่ละขั้นการผลิต ทำให้เกิดการบิดเบือนในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในระดับระหว่างประเทศ ตัวอย่างเช่น อาจจะมีแรงกระตุ้นสำหรับบริษัทที่จะนำเข้าการบริการซึ่งปลอดภาษีในสิทธิพิเศษที่จะซื้อจากการกำหนดในท้องถิ่น อาจจะรวมภาษีแฝงด้วย

การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มจะทำให้ผู้ประกอบการที่ให้บริการทางการเงินในประเทศมีภาระภาษีแฝงมากกว่าผู้ประกอบการต่างประเทศที่ให้การส่งออกบริการทางการเงินให้ได้รับสิทธิในการเสียภาษีอัตราศูนย์ ที่ไม่มีภาระภาษีซ้อนเหมือนกับผู้ประกอบการในประเทศ และยังไม่สามารถแก้ปัญหาภาระภาษีแฝงได้เต็มที่หากผู้ประกอบการเลือกที่จะไม่จดทะเบียนเข้าระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม ด้วยปัญหานี้จึงทำให้ประเทศนิวซีแลนด์มีนโยบายพัฒนาแนวทางการจัดเก็บภาษีสำหรับธุรกรรมบริการทางการเงินโดยให้สิทธิผู้ประกอบการจะยังคงเลือกใช้วิธีการยกเว้นภาษีหรือวิธีอัตราศูนย์

ในด้านของผู้รับบริการ ในส่วนของผู้รับบริการก็จะได้รับประโยชน์มีผลจากการที่ผู้ให้บริการสามารถลดต้นทุนการบริการได้ ก็จะทำให้การบริการมีสภาพคล่องมากขึ้น การจัดเก็บค่าตอบแทน ดอกเบี้ย หรือค่าธรรมเนียมจากการบริการผู้ประกอบการสามารถจัดเก็บในจำนวนเงินที่เหมาะสมและต่ำกว่าเดิมกว่าการคงจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะ

การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกับการบริการทางการเงินโดยแนวทางนี้จึงต้องกำหนดขอบเขตในการนำมาใช้เพื่อมิให้เกิดปัญหาเช่นประเทศนิวซีแลนด์⁵⁷ แม้ว่าปัจจุบันประเทศนิวซีแลนด์จะนำอัตราศูนย์มาใช้ในการให้บริการทางการเงินในบางกรณีแต่ก็ยังคงระบบการยกเว้นภาษีสำหรับการให้บริการทางการเงินในบางกรณีด้วยเช่นกันซึ่งประเทศนิวซีแลนด์เองก็

⁵⁷โปรดดูเพิ่มเติมในบทที่ 3 หัวข้อ 2.2.2 เรื่องปัญหาจากการยกเว้นภาษีสินค้าและบริการ

ยังคงมีความพยายามที่จะพัฒนาระบบการจัดเก็บภาษีสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับหลักการภาษีอากรที่ดีต่อไป

2.3 วิธีการใช้อัตราศูนย์

นอกเหนือจากการที่นานาประเทศต่างส่งเสริมการใช้อัตราศูนย์สำหรับการส่งออกบริการทางการเงินแล้ว ประเทศนิวซีแลนด์เป็นประเทศเดียวในปัจจุบันที่นำอัตราศูนย์มาใช้ในการบริการทางการเงินภายในประเทศเพื่อขจัดปัญหาความทับซ้อนทางภาษีและขจัดปัญหาการรวมกลุ่มเพื่อลดภาระภาษี ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 และประเทศนิวซีแลนด์ได้เพิ่มกฎหมายเรียกเก็บภาษีจากการนำเข้าบริการจากผู้รับบริการ (Reverse charge) เพื่อทดแทนภาษีอันเป็นรายได้ของรัฐที่สูญเสียไปกับอัตราศูนย์จากเดิมที่ประเทศนิวซีแลนด์ไม่เคยมีการเก็บภาษีจากการนำเข้าบริการ ในขณะที่ประเทศไทยมีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากการนำเข้าบริการจากผู้รับบริการ

หากการนำเข้าบริการทางการเงินเปลี่ยนมาอยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มโดยให้สิทธิใช้อัตราศูนย์ในการคำนวณภาษีตลอดทั้งสายของการให้บริการหรือทุกกรณีของการให้บริการทางการเงิน ย่อมทำให้เกิดปัญหาด้านรายได้ของรัฐที่สูญเสียไปอย่างสิ้นเชิง การนำมาใช้จึงควรวางขอบเขตจำกัดสำหรับบางกรณีที่มีความจำเป็นและเป็นการขจัดความซ้ำซ้อนทางภาษีโดยตรง

ขอบเขตการใช้อัตราศูนย์ของประเทศนิวซีแลนด์จึงมีความเหมาะสมสำหรับการนำมาใช้ในการพัฒนาระบบภาษีของไทยกล่าวคือ ควรกำหนดให้การบริการทางการเงินซึ่งเป็นกิจการซึ่งอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะเดิมนั้นอยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยให้คำนวณการเสียภาษีในอัตราศูนย์ เฉพาะกรณีดังนี้

ก. กรณีการให้บริการทางการเงินแก่ผู้ประกอบการจดทะเบียนด้วยกัน

ข. กรณีการส่งออกบริการทางการเงิน

ผลกระทบ

ในด้านของรัฐ การใช้อัตราศูนย์นอกจากยังคงรายได้ของรัฐแม้จะต้องคืนภาษีซื้อให้กับผู้ประกอบการแต่ก็ให้สอดคล้องกับหลักการจัดเก็บภาษีที่ดีและรัฐจะได้รับรายได้จากการจัดเก็บภาษีทั้งในส่วนของภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่มในกรณีอื่นๆ เพิ่มขึ้นเนื่องจากการใช้อัตราศูนย์จะช่วยลดปัญหาการจัดตั้งแผนภายในให้บริการระหว่างกันเองแต่จะเป็นการส่งเสริมธุรกิจการจ้างบริการจากบุคคลภายนอก (Outsourcing) มากขึ้นรวมทั้งการรวมกลุ่มเพื่อเสียภาษี (Grouping)

ในด้านของผู้ให้บริการ เดิมหากเป็นรายรับจากการประกอบกิจการอย่างอื่นที่ไม่ใช่รายรับที่จะต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ แต่เป็นรายรับจากการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการประกอบกิจการของธนาคารพาณิชย์ เช่น การให้บริการตู้നിယ การให้บริการบัตรเครดิต เป็นต้น จะต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มอยู่แล้วไม่ว่าผู้ประกอบการนั้นจะเป็นธนาคารพาณิชย์หรือไม่ ทำให้ผู้ประกอบการที่ดำเนินกิจการ 2 ลักษณะมีภาระในการจัดทำเอกสารและการเฉลี่ยภาษีซื้อสำหรับกิจการที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มอยู่แล้ว การจดทะเบียนเข้าระบบภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อเสียอัตราศูนย์จึงไม่สร้างภาระค่าใช้จ่ายที่สูงเกินควรในการขอจดทะเบียนและการจัดทำเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มแต่อย่างใด นอกจากนั้นยังทำให้การส่งออกบริการทางการเงินมีต้นทุนต่ำสามารถแข่งขันกับผู้ให้บริการทางการเงินในต่างประเทศได้

ในด้านของผู้รับบริการ การได้สิทธิเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราศูนย์สร้างผลดีแก่ผู้รับบริการซึ่งยังคงช่วยลดต้นทุนการบริการของผู้ประกอบการทำให้ผู้รับบริการได้รับการบริการที่มีสภาพคล่องมากขึ้นกว่าเดิม

แนวทางการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกับการบริการทางการเงินของประเทศนิวซีแลนด์จึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมแก่การปรับใช้ในขณะนี้ซึ่งถือว่าเป็นวิธีที่มีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่ให้การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มกับการบริการทางการเงินตลอดทั้งสายของการทำธุรกรรมรวมถึงประเทศไทยซึ่งนำการบริการทางการเงินออกนอกระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม

อย่างไรก็ตาม จากแนวทางพิจารณาทั้ง 3 แนวทางข้างต้น ไม่ว่าจะใช้วิธีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในแนวทางใดต่างก็มีผลทำให้การบริการทางการเงินอยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มทั้งสิ้นดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ที่จะให้สิทธิพิเศษเฉพาะในกรณีการส่งออกบริการทางการเงิน กล่าวคือ ผู้ส่งออกบริการทางการเงินหรือผู้ประกอบการให้บริการทางการเงินไปยังต่างประเทศควรได้รับสิทธิในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราศูนย์เช่นเดียวกับการส่งออกบริการอื่นๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมความเป็นศูนย์กลางทางการเงินของประเทศ เพราะประโยชน์ที่จะได้รับจากการเป็นศูนย์กลางทางการเงินคือ⁵⁸

- เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มในระบบเศรษฐกิจ สามารถสร้างฐานรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศให้กับประเทศไทย แม้ว่าทางการจำเป็นต้องผ่อนปรนภาระภาษีบางด้านซึ่งอาจทำให้รายได้ภาษีรัฐบาลลดลงในระยะแรก แต่ในระยะยาวเมื่อปริมาณธุรกิจขยายตัวเพิ่มขึ้นแล้วจะทำให้

⁵⁸ วัชรา สังข์ศรีศรี, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 33, น.70.

รายได้ทางตรงในรูปภาษีเพิ่มขึ้นและในทางอ้อมก็จะส่งผลต่อการขยายตัวของรายได้ประชาชาติ การว่าจ้างและการลงทุน

- ช่วยลดต้นทุนในการระดมทุนที่ผ่านมาเอกชนและรัฐบาลไทยกู้ยืมเงินจากตลาด Offshore โดยเฉพาะในฮ่องกงหรือสิงคโปร์เป็นปริมาณค่อนข้างสูงซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการติดต่อสื่อสารเป็นจำนวนมาก ดังนั้น การย้ายฐานการกู้ยืมเงินระหว่างประเทศจากต่างประเทศเข้ามาอยู่ในประเทศจะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ธุรกิจไทยในการกู้เงินจากต่างประเทศและช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการกู้เงินด้วยซึ่งเป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันระหว่างประเทศ สถาบันการเงินของไทยยังสามารถให้บริการระดมทุนจากต่างประเทศเพื่อใช้พัฒนาภูมิภาคอินโดจีนได้ การที่ตลาดเงินในประเทศมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับตลาดระหว่างประเทศมากขึ้นจะทำให้อัตราดอกเบี้ยในประเทศปรับตัวลดลงจนอยู่ในระดับใกล้เคียงกับต่างประเทศและเคลื่อนไหวสอดคล้องกับภาวะตลาดมากขึ้น

- เป็นการพัฒนาระบบการเงินไทยและสถาบันการเงินให้ได้มาตรฐานสากล การจัดตั้งศูนย์กลางการเงินของไทยเป็นการเปิดโอกาสให้ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศเข้ามาประกอบธุรกิจช่วยกระตุ้นให้มีการแข่งขันระหว่างธนาคารพาณิชย์เพิ่มสูงขึ้น นอกเหนือจากการนำเอาเทคโนโลยีซึ่งจะช่วยปรับปรุงระบบการเงิน ช่วยให้สถาบันการเงินไทยสามารถให้บริการทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีความชำนาญเกี่ยวกับธุรกิจการเงินระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นซึ่งส่งผลต่อระบบการเงินไทยให้ก้าวไปสู่มาตรฐานสากลในที่สุด

3. ข้อเสนอแนะการแก้ไขกฎหมายเพื่อการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกับการบริการทางการเงิน

จากการศึกษาวิเคราะห์แนวทางต่างๆ ในการนำบริการทางการเงินเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อแก้ไขปัญหาขั้นต้นและคำนึงถึงหลักการทั่วไปของภาษีอากรและการจัดเก็บภาษีอากรที่ดีแล้ว การเสนอแนะให้ยกเลิกภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับธุรกรรมบริการทางการเงินซึ่งบังคับใช้มาเกือบ 20 ปีเพื่อจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มแบบเต็มอัตราหรือแม้แต่การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราศูนย์หรือยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มโดยสิ้นเชิงก็ตาม ล้วนแล้วแต่ทำให้เกิดผลกระทบต่อหลายๆ ด้านที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะด้านรายได้และการบริหารจัดการเก็บของภาครัฐ การแก้ไขปัญหาดังกล่าวในประเทศไทยจึงต้องดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป อีกทั้งเพื่อให้การจัดเก็บภาษีเป็นที่ยอมรับของประชาชน ไม่ว่าจะในฐานะผู้บริโภคหรือผู้ประกอบการใดๆ โดยคำนึงถึงหลักความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติในช่วงระยะเวลาปัจจุบัน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงขอ

เสนอแนะโครงสร้างการแก้ไขกฎหมายโดยอ้างอิงการพัฒนากฎระเบียบภาษีสินค้าและบริการสำหรับการบริการทางการเงินของประเทศนิวซีแลนด์ ดังนี้

3.1 การยกเลิกการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะกับการบริการทางการเงิน

ให้มีการยกเลิกการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับบริการทางการเงิน ตามมาตรา ประมวลรัษฎากร มาตรา 91/2 (1)-(5) และ (8) ได้แก่

- ธนาคารตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์หรือกฎหมายเฉพาะ
- การประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์
- การรับประกันชีวิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิต
- การรับจำนำตามกฎหมายว่าด้วยโรงรับจำนำ
- การประกอบกิจการโดยปกติเยี่ยงธนาคารพาณิชย์ เช่น การให้กู้ยืม คำประกันและเปลี่ยนเงินตรา ออก ซื้อหรือขายตัวเงิน หรือรับส่งเงินไปต่างประเทศด้วยวิธีต่างๆ และ
- การประกอบกิจการอื่น ตามกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบริการทางการเงินซึ่งต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ

และยกเลิกความในมาตรา 91/3 ซึ่งเป็นกรณีที่ได้รับยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะและมาตรา 91/4กรณีที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจการบริการทางการเงิน

ดังนั้น ธุรกรรมภาคการบริการทางการเงินทั้งหมดจะจัดรวมเป็นกิจการซึ่งอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามมาตรา 77/2 แห่งประมวลรัษฎากร

3.2 การกำหนดนิยามและประเภทของการบริการทางการเงิน

หลักการสำคัญเบื้องต้นในการนำภาษีมูลค่าเพิ่มกับการบริการทางการเงินคือ การกำหนดบทนิยามของคำว่า “บริการทางการเงิน” ไว้ในประมวลรัษฎากรให้ชัดเจนว่ากิจการใดจัดอยู่ในประเภทของการบริการทางการเงินตามประมวลรัษฎากรในหมวด 4 ภาษีมูลค่าเพิ่ม ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดปัญหาได้เพียงในการจัดเก็บภาษีในการแยกแยะระหว่างการบริการทางการเงินในความหมายตามกฎหมายอื่นๆ ซึ่งมีทั้งการบริการทางการเงินประเภทซึ่งอยู่ในบังคับต้องเสีย

ภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราทั่วไปและการบริการทางการเงินประเภทซึ่งเดิมไม่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

การกำหนดนิยามคำว่า “บริการทางการเงิน” ในการแก้ไขกฎหมาย เบื้องต้นอาจกำหนดความหมายครอบคลุมกิจการดังเช่นการบริการทางการเงินตามความในมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติสินค้าและบริการ 1985 ซึ่งประเทศนิวซีแลนด์ใช้บังคับในปัจจุบันนำมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทยโดยบัญญัติเพิ่มเติมในมาตรา 77/1 ของหมวด 4 ภาษีมูลค่าเพิ่ม ส่วน 1 ข้อความทั่วไป ดังนี้

“มาตรา 77/1 ในหมวดนี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

(...) “บริการทางการเงิน” หมายถึงการบริการดังนี้

1.การแลกเปลี่ยนเงินตรา (ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนของธนบัตรหรือเหรียญกษาปณ์, บัญชีเจ้าหนี้หรือลูกหนี้หรืออื่นใด)

2.กรณีการชำระเงิน, การเรียกเก็บเงินหรือการโอนกรรมสิทธิ์ในเช็คหรือตั๋วแลกเงิน

3.กรณีการชำระบางส่วน, การเบิกเงิน, การรับรอง, การสลักหลังหรือการโอนตราสารหนี้

4.กรณีการชำระบางส่วนหรือโอนกรรมสิทธิ์ในตราสารทุนหรือตราสารที่ผู้ทรงสิทธิออกเสียง

5.การรับประกันหรือรับประกันช่วงการค้ำประกันใน ตราสารทุน ตราสารหนี้หรือตราสารที่ผู้ทรงสิทธิออกเสียง

6.การให้สินเชื่อภายใต้ข้อตกลงการให้สินเชื่อ ทั้งนี้ คำว่า “สินเชื่อ” ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505

7.การต่ออายุหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิใน ตราสารทุน ตราสารหนี้หรือตราสารที่ผู้ทรงสิทธิออกเสียงหรือสัญญาสินเชื่อ

8.การจัดให้มี การถือเอาสิทธิ การเปลี่ยนแปลงหรือการปลดภาระของหลักประกัน, การชดเชยค่าเสียหาย, การค้ำประกันหรือข้อตกลงเกี่ยวกับวิธีการชำระหนี้ตามเช็ค, สัญญาสินเชื่อ, ตราสารทุน ตราสารหนี้หรือตราสารที่ผู้ทรงสิทธิออกเสียงหรือเกี่ยวกับการกระทำที่ได้กำหนดไว้ตามข้อ 2 ถึง 7 ข้างต้น

: 9.การจัดให้มีหรือการโอนสิทธิในสัญญาประกันชีวิตหรือการทำสัญญาประกันภัยต่อที่เกี่ยวกับสัญญาเช่นนั้น

10.การจัดให้มีหรือการโอนสิทธิหรือประโยชน์จากกองทุนบำนาญหรือการจัดการในกองทุนบำนาญ

11.การจัดให้มีหรือการโอนสิทธิของสัญญาพิวเจอร์ผ่านตลาดที่ได้กำหนดหรือวิธี arm's length

12.การจัดให้มีซึ่งตราสารสิทธิเลือกทางการเงิน

13.การจ่ายหรือการเรียกเก็บดอกเบี้ย เงินต้น เงินปันผล หรือเงินอื่นใดเกี่ยวกับตราสารทุน ตราสารหนี้หรือตราสารที่ผู้ทรงสิทธิออกเสียง สัญญาสินเชื่อ สัญญาประกันชีวิต สัญญากองทุนบำนาญและสัญญาพิวเจอร์

14.การเจรจาตกลง หรือการจัดการกิจกรรมใดๆ ตามที่ระบุไว้ในข้อ 1 ถึง 13 นอกเหนือจากการให้คำแนะนำ

15.การลงทุนในองค์กรใดองค์กรหนึ่ง ถ้า

(1) เป็นการลงทุนในตราสารทุนเท่ากับหรือมากกว่า 10% ของตราสารทุนทั้งหมดที่ออกโดยองค์กรนั้น หรือในตราสารที่มีสิทธิออกเสียงเท่ากับหรือมากกว่า 10% ของตราสารที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดที่ออกโดยองค์กรนั้น และ

(2) การลงทุนดังกล่าวอนุญาตให้ผู้ลงทุนหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดในนามของผู้ลงทุนมีอำนาจในการจัดการธุรกิจขององค์กรนั้น

16.การประเมินราคาโดยนักลงทุนซึ่งการลงทุนตามข้อ 15 และการวางแผนหรือการกระทำดังกล่าวมีอำนาจในการจัดการธุรกิจขององค์กรนั้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการสงวนไว้หรือการเพิ่มมูลค่าของการลงทุน

17.การบริการซึ่งกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา”

นอกจากนี้เห็นสมควรให้บัญญัติบทนิยามคำว่า “ตัวกลางทางการเงิน” เพื่อความชัดเจนและเป็นการนำประเภทของผู้ประกอบการซึ่งเดิมอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะมาจัดรวมในบทนิยามนี้ด้วย กล่าวคือ

“มาตรา 77/1 ในหมวดนี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

(...) “ตัวกลางทางการเงิน” หมายความว่า

(ก) ผู้ประกอบการธนาคารตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์หรือกฎหมายเฉพาะ

(ข) ผู้ประกอบการการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์

(ค) ผู้ประกอบการการรับประกันชีวิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิต

(ง) ผู้ประกอบการการรับจำนำตามกฎหมายว่าด้วยโรงรับจำนำ

(จ) ผู้ประกอบกิจการโดยปกติเยี่ยงธนาคารพาณิชย์

(ช) ผู้ประกอบกิจการอื่น ตามกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา”

ทั้งนี้ กรณีใดจะถือว่าเป็นผู้ประกอบกิจการโดยปกติเยี่ยงธนาคารพาณิชย์ ควรจะได้มีการพิจารณากำหนดสัดส่วนของการให้บริการทางการเงินต่อยอดรวมของกิจการทั้งหมดของผู้ประกอบการเพื่อดูว่าการประกอบกิจการเยี่ยงธนาคารพาณิชย์นั้นเป็นการดำเนินการหลักอันสมควรจะจัดให้เป็นผู้ประกอบการประเภทตัวกลางทางการเงินหรือไม่เนื่องจากผู้ประกอบการจดทะเบียนทั่วไปกับผู้ประกอบการจดทะเบียนซึ่งเป็นตัวกลางทางการเงินจะมีภาระภาษีมูลค่าเพิ่มจากการให้บริการทางการเงินแตกต่างกัน ซึ่งจะได้อธิบายในส่วนข้อเสนอแนะดังกล่าวต่อไป การวางหลักเกณฑ์พิจารณาสัดส่วนการให้บริการทางการเงินโดยผู้ประกอบกิจการโดยปกติเยี่ยงธนาคารพาณิชย์จึงเป็นกรณีที่เหมาะสมจะได้มีการศึกษาในรายละเอียดของแนวทางนี้ต่อไป

3.3 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มโดยใช้อัตราร้อยละศูนย์กรณีการบริการทางการเงินระหว่างผู้ประกอบการจดทะเบียน

การให้บริการทางการเงินอยู่นอกระบบภาษีมูลค่าเพิ่มก่อให้เกิดผลกระทบที่สำคัญยิ่งต่อภาคธุรกิจโดยเฉพาะการทำธุรกิจระหว่างผู้ประกอบการซึ่งต่างอยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มแต่ผู้ประกอบการทั้ง 2 ฝ่ายกลับไม่สามารถบริหารจัดการภาษีมูลค่าเพิ่มที่แฝงอยู่ในต้นทุนได้เมื่อต้องส่งต่อการบริการหรือขายสินค้าซึ่งมีต้นทุนจากการบริการทางการเงินให้กับบุคคลที่ 3

วิธีการของประเทศนิวซีแลนด์ซึ่งพัฒนาจากการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ระบบอัตราศูนย์สำหรับกรณีบริการทางการเงินระหว่างผู้ประกอบการจดทะเบียนหรือการพิจารณาสัดส่วนการประกอบกิจการซึ่งต้องเสียภาษีของผู้รับบริการว่ามีตั้งแต่ 75 เปอร์เซ็นต์หรือไม่นั้น เป็นวิธีที่น่าสนใจซึ่งสามารถทำได้ในทางปฏิบัติ มีผลทำให้ผู้ให้บริการทางการเงินสามารถขอคืนภาษีซื้อได้ทั้งหมดต้นทุนในการจัดเก็บและการเสียภาษีลดลงเนื่องจากไม่ต้องจัดสรรภาษีซื้อที่สามารถเครดิตได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในกรณีนี้คือการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติประมวลรัษฎากรมาตรา 80/1 กรณีการใช้อัตราภาษีร้อยละ 0 ในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้รวมถึงกรณีการให้บริการทางการเงินแก่ผู้ประกอบการจดทะเบียนที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มอัตราปกติ โดยไม่รวมถึงการให้บริการทางการเงินแก่ตัวกลางทางการเงินด้วยกัน⁵⁹ ดังนี้

“มาตรา 80/1 ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละ 0 ในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับการประกอบกิจการประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้

(1)...

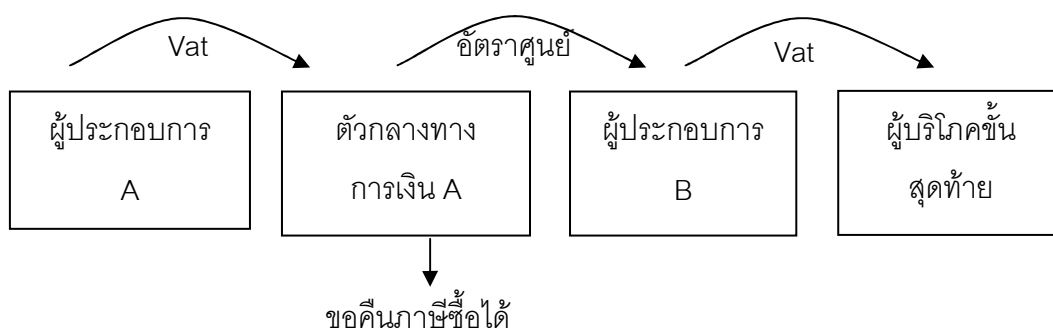
...

(7) การให้บริการทางการเงินแก่ผู้ประกอบการจดทะเบียนที่มีใช้ตัวกลางทางการเงิน”

ส่วนจะพิจารณาสัดส่วนการประกอบกิจการซึ่งต้องเสียภาษีของผู้รับบริการหรือไม่สมควรที่จะได้มีการศึกษาในรายละเอียดเฉพาะประเด็นนี้ต่อไป ซึ่งในที่นี้ อาจกล่าวได้แต่เพียงว่าการนำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ในการบริการทางการเงินของประเทศไทย ในเบื้องต้นอาจยังไม่สามารถใช้เกณฑ์การพิจารณาได้เช่นเดียวกับนิวซีแลนด์เนื่องจากจะสร้างความยุ่งยากในการแสดงหลักฐานของภาคเอกชนและภาระต้นทุนและความพร้อมในการตรวจสอบของภาครัฐ

ภาพประกอบที่ 10

การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกรณีการให้บริการทางการเงินระหว่างผู้ประกอบการจดทะเบียน

⁵⁹โปรดดูเพิ่มเติมในข้อเสนอแนะหัวข้อที่ 3.4

3.4 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มโดยการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มกรณีการบริการทางการเงินระหว่างตัวกลางทางการเงิน

กรณีการให้บริการทางการเงินระหว่างตัวกลางทางการเงินด้วยกัน วิธีการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการให้บริการดังกล่าวเช่นเดียวกับวิธีการของประเทศนอร์เวย์แลนด์เป็นวิธีการที่สมควรนำมาปรับใช้สำหรับประเทศไทยเพื่อมิให้เกิดการบิดเบือนทางเศรษฐกิจซึ่งหากจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากการบริการทางการเงินระหว่างตัวกลางทางการเงินด้วยกันในอัตราร้อยละศูนย์เมื่อตัวกลางทางการเงินฝ่ายผู้รับได้ให้บริการทางการเงินต่อไปยังผู้บริโภคขั้นสุดท้ายหรือผู้ประกอบการที่ไม่ได้จดทะเบียน การบริการทางการเงินในทอดดังกล่าวซึ่งได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มเท่ากับว่าตลอดสายของการบริการจะปลอดภาระการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเสนอแนะให้ใช้วิธีการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มในกรณีให้บริการทางการเงินระหว่างตัวกลางทางการเงินโดยการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 81 (1) ดังนี้

“มาตรา 81 ให้ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการประกอบกิจการประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้

(1) การขายสินค้าที่มีใช้การส่งออกหรือ การให้บริการ ดังต่อไปนี้

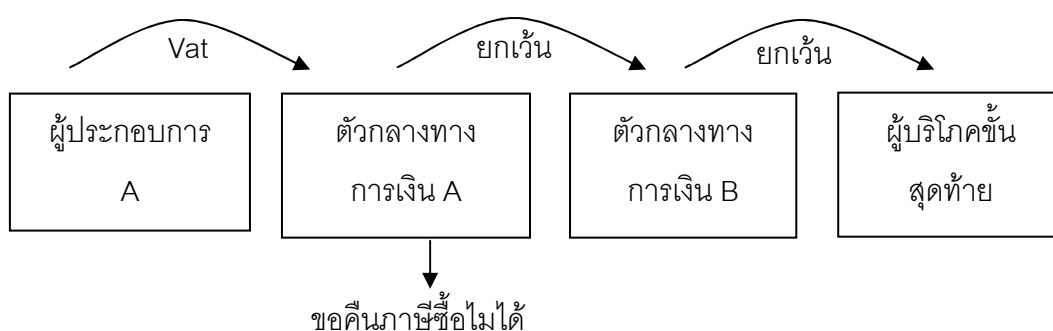
(ก)...

.....

(ข) การให้บริการทางการเงินระหว่างตัวกลางทางการเงินด้วยกัน”

ภาพประกอบที่ 11

การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกรณีให้บริการทางการเงินระหว่างตัวกลางทางการเงิน

ในกรณีที่ตัวกลางทางการเงินผู้ให้บริการ (จากภาพประกอบคือ ตัวกลางทางการเงิน A) เป็นผู้ประกอบกิจการทั้งประเภทที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม (เสียภาษีแบบอัตราทั่วไป⁶⁰ และอัตรา ร้อยละศูนย์⁶¹) และกิจการที่ไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม เมื่อต้องทำการเฉลี่ยภาษีซื้อที่เกิดจากสินค้า หรือบริการที่ได้มาหรือได้รับมาในการประกอบกิจการของตนไปใช้หรือจะใช้ในกิจการทั้งสอง ประเภท ตัวกลางทางการเงินผู้ให้บริการสามารถทำการเฉลี่ยภาษีซื้อได้โดยอาศัยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเฉลี่ยภาษีซื้อที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน⁶² ซึ่งในหลักการสำคัญจะพิจารณาจาก ยอดรวมรายได้ตลอดปีภาษีของการประกอบการ กล่าวคือ

ถ้ารายได้ของปีที่ผ่านมาของกิจการประเภทที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มมีจำนวนไม่น้อย กว่าร้อยละ 90 ของรายได้ของกิจการทั้งหมด ผู้ให้บริการทางการเงินมีสิทธิเลือกนำภาษีซื้อทั้ง จำนวนไปหักออกจากภาษีขาย ทั้งนี้ ห้ามนำภาษีซื้อดังกล่าวไปรวมคำนวณเป็นมูลค่าต้นทุนของ ทรัพย์สินหรือรายจ่ายของกิจการ

แต่หากรายได้ของปีที่ผ่านมาของกิจการประเภทที่ไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มมีจำนวน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของรายได้ของกิจการทั้งหมด ผู้ให้บริการทางการเงินมีสิทธิเลือกไม่นำภาษี ซื้อทั้งจำนวนไปหักออกจากภาษีขาย แต่ให้นำไปรวมคำนวณเป็นมูลค่าต้นทุนทรัพย์สินหรือ รายจ่ายของกิจการ

3.5 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มโดยการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มกรณีการบริการทางการเงินแก่ ผู้บริโภคชั้นสุดท้าย

การให้บริการใดๆ แก่ผู้ประกอบการหรือบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนเข้าระบบ ภาษีมูลค่าเพิ่มหรือผู้บริโภค ผู้รับบริการจะไม่สามารถผลักภาระภาษีมูลค่าเพิ่มให้กับบุคคลใดได้ อีก หมายความว่า ผู้รับบริการไม่สามารถเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากผู้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ

⁶⁰โปรดดูเพิ่มเติมในบทที่ 4 ประเภทของการบริการทางการเงินซึ่งอยู่ในบังคับต้องเสีย ภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน

⁶¹โปรดดูข้อเสนอแนะหัวข้อที่ 3.3

⁶²โปรดดูเพิ่มเติมในประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 29) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเฉลี่ยภาษีซื้อ ตามมาตรา 82/6 แห่งประมวล รัษฎากร

อื่นๆ ได้ ดังนั้น ผู้รับบริการในขั้นนี้จึงเป็นผู้รับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริง ไม่เกิดความซ้ำซ้อนทางภาษีแต่อย่างใด

จึงเสนอแนะให้กรณีการให้บริการทางการเงินแก่ผู้ประกอบการซึ่งมิใช่ผู้ประกอบการจดทะเบียนเข้าระบบภาษีมูลค่าเพิ่มหรือผู้บริโภครายสุดท้ายได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มโดยการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 81 (1) ดังนี้

“มาตรา 81 ให้ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการประกอบกิจการประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้

(1) การขายสินค้าที่มีใช้การส่งออกหรือ การให้บริการ ดังต่อไปนี้

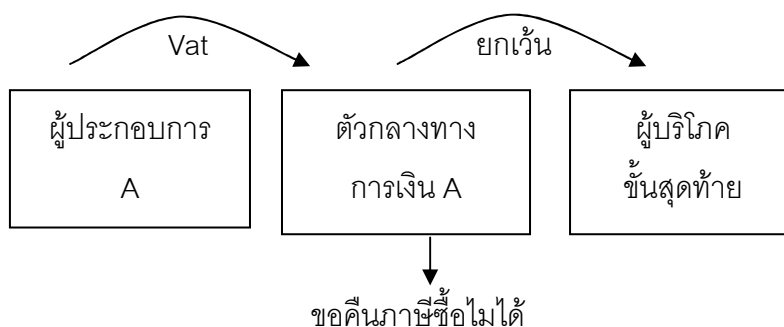
(ก)...

....

(ป) การให้บริการทางการเงินแก่บุคคลซึ่งมิได้จดทะเบียนหรือผู้บริโภครายสุดท้าย”

ภาพประกอบที่ 12

การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกรณีให้บริการทางการเงินแก่ผู้บริโภครายสุดท้าย

ในกรณีที่ผู้ให้บริการ (จากภาพประกอบคือ ตัวกลางทางการเงิน A) เป็นผู้ประกอบกิจการทั้งประเภทที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม (เสียภาษีแบบอัตราทั่วไปและอัตราร้อยละศูนย์) และกิจการที่ไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม เมื่อต้องทำการเฉลี่ยภาษีซื้อที่เกิดจากสินค้าหรือบริการที่ได้มาหรือได้รับมาในการประกอบกิจการของตนไปใช้หรือจะใช้ในกิจการทั้งสองประเภท ผู้ให้บริการสามารถทำการเฉลี่ยภาษีซื้อได้โดยอาศัยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเฉลี่ยภาษีซื้อตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 29) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ

และเงื่อนไขการเฉลี่ยภาษีซื้อ ตามมาตรา 82/6 แห่งประมวลรัษฎากร ได้เช่นเดียวกันกับกรณีข้อเสนอแนะที่ 3.4 กล่าวคือ

ถ้ารายได้ของปีที่ผ่านมาของกิจการประเภทที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของรายได้ของกิจการทั้งหมด ผู้ให้บริการทางการเงินมีสิทธิเลือกนำภาษีซื้อทั้งจำนวนไปหักออกจากภาษีขาย ทั้งนี้ ห้ามนำภาษีซื้อดังกล่าวไปรวมคำนวณเป็นมูลค่าต้นทุนของทรัพย์สินหรือรายจ่ายของกิจการ

แต่หากรายได้ของปีที่ผ่านมาของกิจการประเภทที่ไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของรายได้ของกิจการทั้งหมด ผู้ให้บริการทางการเงินมีสิทธิเลือกไม่นำภาษีซื้อทั้งจำนวนไปหักออกจากภาษีขาย แต่ให้นำไปรวมคำนวณเป็นมูลค่าต้นทุนทรัพย์สินหรือรายจ่ายของกิจการ

3.6 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละศูนย์กรณีการส่งออกบริการทางการเงิน

เพื่อส่งเสริมการส่งออกบริการทางการเงินซึ่งเดิมอยู่นอกระบบภาษีมูลค่าเพิ่มให้ได้รับสิทธิอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมดังเช่นการให้บริการอื่นๆ ที่มีการส่งผลของการบริการไปใช้ที่ต่างประเทศและเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการส่งออกการบริการทางการเงินของนานาประเทศที่ต่างพยายามแข่งขันและผลักดันประเทศของตนให้เป็นศูนย์กลางทางการเงินในภูมิภาค จึงเสนอแนะให้ใช้การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราศูนย์สำหรับการส่งออกบริการทางการเงินโดยการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในมาตรา 80/1 ดังนี้

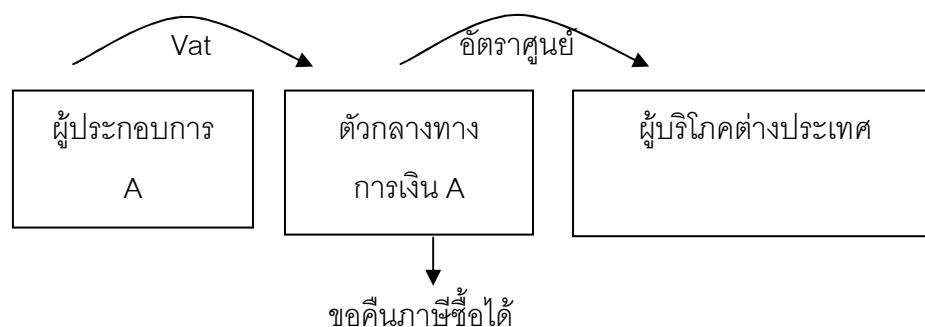
“มาตรา 80/1 ให้ใช้อัตราร้อยละ 0 ในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับการประกอบกิจการประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้

(1)...

...

(8) การให้บริการทางการเงินซึ่งเป็นการให้บริการที่กระทำในราชอาณาจักรและได้มีการให้บริการนั้นในต่างประเทศ”

ภาพประกอบที่ 13
การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกรณีการส่งออกบริการทางการเงิน

เหตุที่ต้องแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวแยกต่างหากจากบทบัญญัติในมาตรา 80/1(2) ที่ระบุให้ใช้อัตราศุนย์ในกรณีการให้บริการซึ่งกระทำในประเทศและมีการใช้บริการนั้นในต่างประเทศ เนื่องจากการให้บริการกรณีมาตรา 80/1(2) โดยปกติเป็นการให้บริการที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามมาตรา 77/2 แห่งประมวลรัษฎากร⁶³ หรืออาจกล่าวได้ว่าหมายถึงการให้บริการซึ่งอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม เพียงแต่มาตรา 80/1(2) ดังกล่าวให้สิทธิในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 0 ได้หากการส่งออกบริการนั้นปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด⁶⁴

ส่วนกรณีการบริการทางการเงิน นอกจากกรณีการให้บริการแก่ผู้ประกอบการจดทะเบียนทั่วไปซึ่งจะได้รับสิทธิในการใช้อัตราศุนย์ ตามข้อเสนอแนะที่ 3.3 แล้วการให้บริการทางการเงินเป็นกิจการซึ่งได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มกรณีที่เป็นการให้บริการระหว่างตัวกลางทางการเงินด้วยกันและในกรณีที่เป็นการให้บริการแก่ผู้ประกอบการซึ่งมิได้จดทะเบียนหรือผู้บริโภคขั้นสุดท้าย ตามที่ได้เสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 81 (1) ซึ่งหากพิจารณาบทบัญญัติมาตรา 81(1) จะเห็นได้ว่าการให้บริการทุกประเภทที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรานี้ไม่ได้จำกัดเฉพาะการให้บริการซึ่งกระทำในราชอาณาจักรและมีการใช้ในราชอาณาจักร แต่หมายรวมถึงการให้บริการซึ่งกระทำในราชอาณาจักรและได้มีการใช้บริการนั้นในต่างประเทศด้วยและรวมถึงการให้บริการที่ทำในต่างประเทศและได้มีการใช้บริการนั้นในราชอาณาจักร ทั้งนี้ เป็นไปตาม

⁶³ไพจิตร โรจนวานิชและคณะ, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 49, น.4-103

⁶⁴เฟิงอ้าง, น.4-105

ความหมายของการให้บริการในราชอาณาจักร ตามที่ประมวลรัษฎากรบัญญัติไว้ในมาตรา 77/2
วรรค 2 และวรรค 3

ดังนั้น จึงต้องเพิ่มเติมบทบัญญัติ มาตรา 80/1 (8) ซึ่งระบุให้สิทธิในการใช้อัตราศูนย์
สำหรับกรณีการให้บริการทางการเงินซึ่งกระทำในราชอาณาจักรและมีการใช้บริการนั้นใน
ต่างประเทศ ตามที่ได้เสนอแนะไว้ข้างต้น

4. บทสรุป

ระบบภาษีอากรของประเทศไทย มีโครงสร้างที่คล้ายคลึงกับนานาประเทศ คือ มีการ
จัดเก็บจากฐานเงินได้ ฐานการบริโภค และฐานทรัพย์สิน และเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของรัฐบาล
โดยในปี 2545 สามารถจัดเก็บภาษีอากร (ไม่รวมภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บ) ได้ทั้งสิ้นจำนวน 850,145
ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 88.61 ของรายได้ของรัฐ

ภาษีธุรกิจเฉพาะซึ่งเป็นภาษีทางอ้อมที่จัดเก็บจากฐานการบริโภคทั่วไปภายในประเทศ
โดยจัดเก็บจากรายรับของการประกอบกิจการธนาคาร ธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจ
เครดิตฟองซิเอร์ กิจการโดยปกติเยี่ยงธนาคารพาณิชย์ กิจการประกันชีวิต โรงรับจำนำ การค้า
อสังหาริมทรัพย์และการขายหลักทรัพย์ เป็นต้น ผู้มีหน้าที่เสียภาษี ได้แก่ บุคคลธรรมดา คณะ
บุคคลที่มีชนิตบุคคล และนิติบุคคลอื่นใด ทั้งนี้ การประกอบกิจการใดที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษี
ธุรกิจเฉพาะย่อมไม่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

จากเหตุผลที่กล่าวมาถึงการบัญญัติหลักการเสียภาษีของกิจการสถาบันการเงิน
ผลกระทบที่เกิดขึ้นคือ ความซ้ำซ้อนและบิดเบือนทางเศรษฐกิจเช่นที่เคยได้รับจากภาษีการค้า
ยังคงมีอยู่ กิจการเหล่านี้ยังไม่ได้รับการแก้ปัญหาทางภาษีอย่างแท้จริง นอกจากปัญหาความ
ซ้ำซ้อนทางภาษีแล้ว ในส่วนของสถาบันการเงินเอง การระงับการเสียภาษีจากการให้บริการทาง
การเงินทำให้มีต้นทุนการให้บริการและมีค่าใช้จ่ายทางภาษีสูง ซึ่งจากข้อมูลล่าสุดพบว่า ปี 2547
เฉพาะธนาคารพาณิชย์ไทย มีค่าใช้จ่ายในส่วนค่าภาษีอากรซึ่งไม่ใช่ภาษีเงินได้ทั้งสิ้นกว่า 5,000
ล้านบาท⁶⁵ ซึ่งตั้งแต่ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจปลายปี 2540 สถาบันการเงินหลายแห่งขาดสภาพคล่อง
ทางเศรษฐกิจมาโดยตลอด เกิดปัญหานี้ NPL อย่างมากมาย เนื่องจากสถาบันการเงินเสียภาษี
ธุรกิจเฉพาะโดยใช้เกณฑ์สิทธิ แต่การได้รับชำระหนี้จากผู้ขอสินเชื่อที่สถาบันการเงินจะได้รับ

⁶⁵ รายงานรายได้และค่าใช้จ่ายประจำปี 2547 ของธนาคารพาณิชย์ไทย ที่มา:

ดอกเบี้ยเป็นรายได้ที่นับกลับลดลงจนต้องมีการตั้งสำรองหนี้สูญเป็นจำนวนมาก มาตรการทางภาษีจะนำมาช่วยสถาบันการเงินของประเทศให้มีภาระทางภาษีน้อยลงเพื่อเพิ่มรายได้ลดค่าใช้จ่ายได้อย่างไร หากรัฐยังคงนำหลักการภาษีที่มีความซับซ้อนเช่นภาษีธุรกิจเฉพาะมาใช้อยู่ อีกทั้งกิจการบางประเภทของสถาบันการเงินก็ถูกบังคับให้ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม และบางกิจกรรมที่มีค่าใช้จ่ายในส่วนต้นทุน อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในฐานะเป็นผู้บริโภคคนสุดท้ายจึงไม่สามารถขอเครดิตภาษีที่จ่ายไปได้เช่นผู้ประกอบการอื่น ๆ และผลกระทบทางอ้อมต่อภาคเอกชนอื่น ๆ กล่าวคือ หากสถาบันการเงินขาดสภาพคล่องก็จะส่งผลความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจของประชาชนในการใช้จ่าย

ตามหลักการภาษีมูลค่าเพิ่มจะจัดเก็บจากมูลค่าเพิ่มของกิจกรรมทางเศรษฐกิจทุกประเภทอย่างเท่าเทียมกันแต่ในทางปฏิบัติเมื่อมูลค่าของบริการด้านการเงินเป็นภาระต่อค่าบริการและต้นทุนการทำธุรกิจ อีกทั้งเป็นเรื่องยากที่จะคำนวณหามูลค่าเพิ่มของบริการเหล่านั้นบนฐานการทำธุรกรรมแต่ละครั้ง (Transaction by transaction basis) ทำให้ต้องหาวิธีการเพื่อบรรเทาปัญหาเหล่านี้ ดังนั้น การเลือกวิธีการในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากบริการด้านการเงินที่กล่าวถึงจากประสบการณ์ของประเทศต่างๆ จึงขึ้นอยู่กับปัจจัยและความจำเป็นของประเทศนั้นๆ เป็นหลัก เช่น ผลของรายได้ การบิดเบือนทางเศรษฐกิจและต้นทุนในการบริหารจัดการและการจัดเก็บภาษีของแต่ละวิธีและจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าไม่มีทางเลือกใดที่ดีกว่าทางเลือกอื่นอย่างชัดเจนในทุกด้าน

การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราทั่วไปมีใช้ในบางประเทศเท่านั้นเช่น อิสราเอลซึ่งวิธีการใช้วิธีบวกแทนวิธีการเครดิตในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม ส่วนประเทศอาร์เจนติน่าใช้วิธีการเก็บภาษีผลประโยชน์ (Taxing Gross Interest) ส่วนวิธีจัดเก็บแบบกระแสเงิน (Cash Flow) ยังไม่มีประเทศใดนำมาใช้ ส่วนประเทศอื่นๆ ส่วนใหญ่รวมทั้งที่อยู่ในกลุ่ม OECD และสหภาพยุโรป ต่างเลือกที่จะยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับบริการทางการเงิน มีเพียงประเทศนิวซีแลนด์ประเทศเดียวเท่านั้นที่ปัจจุบันพัฒนาให้บริการทางการเงินแก่ผู้รับบริการซึ่งเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนเสียภาษีมูลค่าเพิ่มหรือภาษีสินค้าและบริการในอัตราศูนย์ตามหลักเกณฑ์ได้ สำหรับประเทศไทยการพัฒนาการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับบริการทางการเงินจากเดิมอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะจึงเป็นการปรับเปลี่ยนระบบภาษีที่แตกต่างจากประเทศอื่นๆ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะ ทั้งนี้ มีผู้ให้ความเห็นว่า⁶⁶ วิธีการให้การยกเว้นโดยสามารถขอคืนภาษีซื้อได้บางส่วนที่ใช้ในประเทศออสเตรเลียและสิงคโปร์ เป็นวิธีการที่ผสมผสานระหว่างการยกเว้นและ

⁶⁶ สุมาลี สถิตชัยเจริญ, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 39, น. 91.

อัตราศูนย์ซึ่งดูเหมือนจะเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากกว่าวิธีการอื่นในแง่การกำจัดการภาษีแฝงโดยมีการบริหารการจัดเก็บภาษีที่ง่ายและเป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับผู้กำหนดนโยบายภาษีเป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม ศาสตราจารย์ Richard M. Bird จากมหาวิทยาลัยโตรอนโต ได้ให้ข้อสังเกตว่า⁶⁷ ภาษีมูลค่าเพิ่มยังเป็นระบบภาษีการบริโภคที่ดีเนื่องจากมีฐานภาษีกว้างและเห็นความสำเร็จของการนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ในแต่ละประเทศขึ้นอยู่กับลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศนั้นๆ ที่จะออกแบบวิธีการจัดเก็บที่เหมาะสมเพื่อให้ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมีความสมบูรณ์มากที่สุด ดังนั้น การพิจารณาวิธีการจัดเก็บภาษีสินค้าและบริการสำหรับการบริการทางการเงินของประเทศนิวซีแลนด์น่าจะเป็นสิ่งที่เหมาะสม สอดคล้องและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติกับสภาพเศรษฐกิจและระบบภาษีพื้นฐานของไทยในปัจจุบันโดยเฉพาะเพื่อการส่งเสริมการส่งออกบริการทางการเงินและส่งเสริมการจ้างบริการบุคคลภายนอก แม้ว่ารัฐจำเป็นต้องผ่อนปรนภาระภาษีโดยการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มและใช้อัตราศูนย์ในบางกรณีซึ่งอาจทำให้รายได้ภาษีรัฐบาลจากที่เคยได้รับในการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะลดลงในระยะแรก แต่ในระยะยาวเมื่อปริมาณธุรกิจต่างๆ ขยายตัวเพิ่มขึ้นเพราะนโยบายการเงินและภาษีที่เอื้อประโยชน์ส่งเสริมการจ้างบริการและการผลิตจากบุคคลภายนอกโดยลดการจัดตั้งแผนภายในแล้วจะทำให้รายได้ทางตรงในรูปภาษีเพิ่มขึ้นและในทางอ้อมก็จะส่งผลต่อการขยายตัวของรายได้ประชาชาติ การว่าจ้างและการลงทุน

ทั้งนี้ การพยายามหาวิธีการพัฒนาการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มที่ไม่ใช้อัตราศูนย์สำหรับการบริการทางการเงินต่อไปก็จะทำให้ธุรกิจภาคการบริการทางการเงินและต้นทุนของบรรดาผู้ประกอบการสามารถจัดการความซับซ้อนทางภาษีได้อย่างสิ้นเชิงและสามารถสร้างรายได้ให้กับรัฐอย่างเต็มที่อีกด้วย การนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ในภาคธุรกิจการเงินแม้จะมีความยากแต่ถ้าจะมีการนำมาใช้ควรออกแบบให้ง่ายในการจัดเก็บ มีอัตราภาษีที่ต่ำและฐานภาษีกว้างเพื่อให้เกิดอุปสรรคต่อการทำธุรกิจในตลาดการเงินน้อยที่สุด⁶⁸ เพื่อตอบสนองนโยบายการค้า การลงทุนและการเงินเสรีที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องอันจะทำให้มีการแข่งขันในประเทศมากขึ้นในทุกๆ ด้าน ผู้บริโภคในประเทศจะได้รับประโยชน์ได้บริโภคสินค้าที่ดีในราคาถูกลง (ในอดีตโครงสร้างภาษีอยู่ในลักษณะของการคุ้มครองอุตสาหกรรมในประเทศ ทำให้ผู้บริโภคต้องซื้อสินค้าแพงและมี

⁶⁷ บทสรุปผลการประชุม Asia Tax Forum ครั้งที่ 3 (24 มิถุนายน 2549), ที่มา ข้อมูลข่าวจากเว็บไซต์ สำนักเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง (<http://www.fpo.go.th/>)

⁶⁸ เฟิงอ้าง.

ข้อจำกัดในการเลือกซื้อ) และมีการใช้ทรัพยากรในการผลิตที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นซึ่งผลของการแข่งขันนี้จะทำให้แรงกดดันต่ออัตราเงินเฟ้อในประเทศมีน้อยลงตามไปด้วยเพราะการผูกขาดจะลดลงไปมาก เป็นการเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถของเศรษฐกิจไทย